MANOGAT • Year 45 • Issue 15 • 10 November 2026 • Kartak Sud 1, Samvat 2083 • Yugabd 5128 • Price : Rs. 5/- • Pages : 28

મનોગત

શ્રી અશોક સિંઘલ – સંન્યાસી યોદ્ધા
જન્મશતાબ્દી વર્ષ

સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતે પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની ઉપસ્થિતિમાં યોજાયેલ કાર્યક્રમની તસવીરો

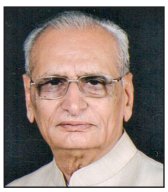

Year : 45
Issue : 15
Pages : 28

નૂતન વર્ષાભિનંદન

તંત્રીસ્થાનેથી

પ્રિય કાર્યકર્તા બંધુ/ભગિની,

નમસ્કાર.

સૌને નવા વર્ષના રામ રામ.

સૌનું નવું વર્ષ સ્વસ્થ, સુંદર, સક્ષમ, સરળ, સહજ અને સાર્થક રહે તેવી હૃદયપૂર્વક શુભેચ્છાઓ.

આ વખતનો મનોગતનો અંક 'સ્વ. અશોક સિંઘલ વિશેષાંક' છે. આ વર્ષ એટલે કે ૨૭ સપ્ટેમ્બરથી સ્વ. અશોક સિંઘલજીના જન્મશતાબ્દી વર્ષ તરીકે સૌ ઊજવી રહ્યા છીએ. એક ઉત્તમ વ્યક્તિ, વૈચારિક અધિષ્ઠાતા, વિદ્વદ્‌જન અને સંતત્વથી ભર્યું વ્યક્તિત્વ એવા અશોકજીના ગુણોને આપણા જીવનમાં આત્મસાત્ કરવાનો સાચો પ્રયત્ન આ વર્ષ દરમિયાન આપણે સૌએ કરવો જોઈએ.

રામજન્મભૂમિ આંદોલનમાં તેમની ઐતિહાસિક ભૂમિકાને યાદ કર્યા વિના આપણી સાંસ્કૃતિક રાષ્ટ્રભાવની આઝાદી અધૂરી જ ગણાય. માથામાંથી વહેતી રક્તધારા અને છતાં કાર્યકરોની સુરક્ષાની ચિંતા કરતા અશોકજીની એ તસવીર સ્મૃતિમાં આજે પણ અકબંધ છે.

વૈદિક શિક્ષણ, એકલ વિદ્યાલય, સંઘનાં હજારો ગીતોના લય-સંગીતના પ્રણેતા એવા અશોકજી નવી પેઢી માટે એટલા માટે પ્રેરણાદાયી છે કે અશોકજીનું કુટુંબ ભર્યુંભાદર્યું, સુખી-સંપન્ન હતું, એવી શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ છોડીને પણ તેમણે સાદગીભર્યા જીવન સાથે 'હિન્દુ વિચારધારા'નો માર્ગ પસંદ કર્યો હતો અને પોતાનું સમગ્ર જીવન હિન્દુ સંસ્કૃતિ સંવર્ધન માટે સમર્પિત કર્યું હતું.

આવો, એમના સદ્‌ગુણોને જીવનમાં ઉતારી ભગવાન રામનાં કાર્યોમાં આપણે પણ આપણું યોગદાન આપીએ.

વંદે માતરમ્.

- સુરેન્દ્ર પટેલ

પત્રવ્યવહાર કાર્યાલય
મનોગત પાક્ષિક
ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ
દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક,
ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧
ફોન : ૦૭૯-૨૫૫૦૪૫૨૨
વૉટ્સઍપ નં. : ૯૩૫૧૯૫૯૦૯૪
E-mail : manogat.1980@gmail.com

તંત્રી મુદ્રક પ્રકાશક
સુરેન્દ્રભાઈ મોતીલાલ પટેલ ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત વતી ગુજરાત ઑફસેટ પ્રા. લિ., 'ઑફસેટ હાઉસ' સ્ટેશન રોડ, વટવા, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૪૦ ખાતે છપાવી ભારતીય જનતા પાર્ટી-ગુજરાત પ્રદેશ કાર્યાલય, દીનદયાળ ભવન, જે. પી. ચોક, ખાનપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧થી પ્રગટ કર્યું.

Editor : Printer : Publishers :
Surendrabhai Motilal Patel on behalf of Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh Printed at **Gujarat Offset Pvt. Ltd.**, 'Offset House', Station Road, Vatva, Ahmedabad and Published from Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001

યુગપુરુષ પૂજ્ય અશોક સિંઘલજીનું જન્મશતાબ્દી વર્ષ

– શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

એક સુંદર સુભાષિત છે,

"વૃક્ષ કબહું નહિં ફલ ભખૈ,
નદી ને સંચૈ નીર।
પરમારથ કે કારને,
સાધુન ધરા શરીર।"

અર્થ એ છે કે વૃક્ષ ક્યારેય પોતાનું ફળ ખાતું નથી અને નદી પોતાનું પાણી સંગ્રહ કરતી નથી. તેવી જ રીતે સંત લોકો પોતાને પ્રાથમિકતા આપ્યા વિના હંમેશા બીજાઓની સેવા કરવા તૈયાર હોય છે, લોકોના કલ્યાણ માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરે છે. સદીઓથી, આપણા ઋષિઓએ આપણને શીખવ્યું છે કે માનવતાના કલ્યાણ માટે સમર્પિત જીવન વ્યક્તિગત સિદ્ધિઓ કરતાં વધુ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. પૂજ્ય અશોક સિંઘલજીનું જીવન આ ભાવનાનું એક સદ્‌ગુણસભર ઉદાહરણ છે. ૨૭ સપ્ટેમ્બરથી આપણે સ્વર્ગસ્થ અશોક સિંઘલજીની જન્મશતાબ્દી ઊજવીશું. આ એક મહાન વ્યક્તિત્વનું સન્માન કરવાની એક અદ્‌ભુત તક છે. તેમણે દાયકાઓ સુધી આધ્યાત્મિક અભ્યાસ, સાંસ્કૃતિક જાગૃતિ અને સામાજિક અને સંગઠનાત્મક કાર્યને સમર્પણ સાથે આગળ ધપાવ્યું.

મારું સૌભાગ્ય હતું કે મને સ્વર્ગસ્થ અશોકજી સાથે આટલા લાંબા સમય સુધી કામ કરવાની, તેમની પાસેથી શીખવાની, તેમની સાથે વાતચીત કરવાની અને તેમનો સ્નેહ મેળવવાની તક મળી. મને ૧૯૮૧નો એક કિસ્સો યાદ આવે છે. તે સમયે એક યુવાન કાર્યકર તરીકે, હું સંગઠન દ્વારા મને સોંપવામાં આવેલી જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરી રહ્યો હતો. મને અશોકજી તરફથી એક હસ્તલિખિત પત્ર મળ્યો. પત્રમાં તેમણે મને આગામી એક મહત્ત્વપૂર્ણ ઘટના વિશે માહિતી આપી અને મને ચોક્કસ જવાબદારીઓ સોંપી. તે સમયે અશોક સિંઘલજી તરફથી પત્ર મળવો એ મારા માટે ખૂબ જ ખાસ અને યાદગાર ક્ષણ હતી. મેં તેમને દાયકાઓ સુધી દિવસ-રાત કામ કરતા જોયા. તેઓ દેશના દૂરના વિસ્તારોમાં લાંબી, ઘણીવાર કઠિન મુસાફરી કરતા. તેમને ગુજરાતના આદિવાસી વિસ્તારોની મુલાકાત લેવાનો ખાસ શોખ હતો. તેઓ સતત વિચારતા રહેતા કે સમાજના પછાત અને હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા વર્ગો માટે શું કરી શકાય. જ્યારે પણ દેશમાં ક્યાંય પણ કુદરતી આફત આવતી, ત્યારે અશોક સિંઘલજી સૌથી પહેલા પહોંચતા અથવા અસરગ્રસ્ત લોકોને મદદ કરવા માટે કામદારોને માર્ગદર્શન આપતા. ૨૦૦૧ના કચ્છ ભૂકંપ પછી તેમની સાથેનો મારો અનુભવ અવિસ્મરણીય હતો.

આદરણીય અશોકજી એક ખૂબ જ સન્માનિત અને સમૃદ્ધ પરિવારમાંથી આવ્યા હતા. તેમના પિતા શ્રી મહાવીરજી એક પ્રશાસક તરીકે પ્રખ્યાત હતા. તેમના એક ભાઈ શ્રી બી. પી. સિંઘલ, પોલીસ અધિકારી

અને પછીથી સંસદ સભ્ય બન્યા. બીજા ભાઈ શ્રી વી. પી. સિંઘલ, ત્રિપુરાના મુખ્ય સચિવ બન્યા જ્યારે નવું રાજ્ય રચાયું. પરિવારના અન્ય સભ્યોએ પણ વાણિજ્ય અને કૃષિ ક્ષેત્રે સફળતા મેળવી. પરંતુ અશોકજીનો ઝુકાવ શરૂઆતથી સંપૂર્ણપણે અલગ હતો. ખૂબ જ નાની ઉંમરથી તેમના વર્તનમાં કરુણા અને અન્ય લોકો પ્રત્યે સેવાની નોંધપાત્ર ભાવના પ્રતિબિંબિત થતી હતી. તેઓ ઇચ્છતા હતા કે ભારતનો પુનર્જન્મ થાય અને ભારત માતાના બાળકો ગૌરવપૂર્ણ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરે. પ્રયાગરાજમાં ઊછરેલા, અશોકજી સંગમના કિનારે કલાકો સુધી બેસી રહેતા. તેમને નદી પ્રત્યે કુદરતી લગાવ હતો. તેમને ત્યાં આવતા સંતો અને ભક્તો સાથે પણ ઊંડો લગાવ હતો. આનાથી ભારતની સાંસ્કૃતિક નીતિઓ પ્રત્યેની તેમની સમજણ સમૃદ્ધ થઈ અને સમાજને પાછું આપવાનો તેમનો સંકલ્પ મજબૂત બન્યો. અન્ય લોકો માટે જીવવાની આ ઇચ્છા તેમને રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ તરફ દોરી ગઈ. તેમને જે પણ જવાબદારી મળી, તેમણે તે પૂરા ઉત્સાહ, શિસ્ત અને ફરજની ભાવનાથી નિભાવી.

શ્રી અશોક સિંઘલે પોતાના સતત પ્રયાસો અને અથાક કાર્ય દ્વારા અનેક સંગઠનો અને ચળવળોને મજબૂત બનાવી. પોતાના શક્તિશાળી અવાજ અને અભિવ્યક્તિની અદ્‌ભુત શૈલીથી તેમણે સમગ્ર સભાઓને મોહિત કરી દીધી. તેમના સાથી કાર્યકરો પ્રત્યે તેમને ઊંડો પ્રેમ હતો. તેમના સંપર્કમાં આવનાર કોઈપણ વ્યક્તિ તેમની સાદગીથી પ્રભાવિત થતી. સંત સમાજ સાથે તેમના મજબૂત સંબંધો હતા. દેશભરના સંતો અને ઋષિઓમાં તેમનું ખૂબ સન્માન કરવામાં આવતું હતું. સંતો તેમની સલાહને મહત્ત્વ આપતા હતા અને તેમને ખૂબ આદરથી સાંભળતા હતા. શ્રી અશોક સિંઘલજીના ઉત્કૃષ્ટ વ્યક્તિત્વને દર્શાવતી બે ઘટનાઓ મને યાદ છે. પહેલી ઘટના ૧૯૯૩માં બની હતી. વિશ્વ હિન્દુ પરિષદે સ્વામી વિવેકાનંદના શિકાગો ભાષણની શતાબ્દી નિમિત્તે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં એક પરિષદનું આયોજન કર્યું હતું. વિદેશમાં આવી ભવ્ય પરિષદને એકત્ર કરવા માટેનું વિઝન, આયોજન અને કઠોર પ્રયાસ શ્રી અશોક સિંઘલજીના અજોડ સંગઠનાત્મક કૌશલ્યનો પુરાવો હતો. બીજી ઘટના ૨૦૦૦માં બની, જ્યારે ત્રિનિદાદ અને ટોબેગોના પોર્ટ ઓફ સ્પેનમાં વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ યોજાઈ હતી. હું ત્યાં હતો. મેં અશોક સિંઘલજીની હાજરીથી અન્ય પ્રતિનિધિઓમાં જે ઉત્સાહ ફેલાયો હતો તે જોયો. મારા ભાષણ પછી તેમણે જે રીતે તાળીઓ પાડી તે મારા માટે ખૂબ જ હૃદયસ્પર્શી હતું. મેં ફરી એકવાર અનુભવ કર્યો કે તેમના પ્રોત્સાહનથી દરેક કાર્યકરમાં નવી ઊર્જાનો સંચાર થયો.

શ્રી અશોક સિંઘલજીનો કોઈપણ ઉલ્લેખ રામ-જન્મભૂમિ ચળવળમાં તેમની ઐતિહાસિક ભૂમિકાને યાદ કર્યા વિના અધૂરો છે. ૧૯૯૧માં બોટ ક્લબ રેલીમાં તેમના શક્તિશાળી ભાષણને કોણ ભૂલી શકે છે? અથવા આંદોલનની ટોચ પર રક્તસ્રાવ અને ઘાયલ થયેલા અશોક સિંઘલજીની ઐતિહાસિક છબીને કોણ સ્મૃતિમાંથી ભૂંસી શકે છે? આજે અયોધ્યામાં ભવ્ય રામમંદિર અશોક સિંઘલજી જેવા વ્યક્તિઓના નિઃસ્વાર્થ સમર્પણને કારણે છે, જેમણે તેને શક્ય બનાવવા માટે પોતાને સંપૂર્ણપણે સમર્પિત કરી દીધા હતા. જો અશોક સિંઘલજી આજે આપણી વચ્ચે હોત, તો તેઓ અયોધ્યામાં રામમંદિર જોઈને સૌથી વધુ ભાવુક અને આનંદિત થાત. સ્વર્ગસ્થ અશોક સિંઘલજીનું વિઝન ઊંડું હતું. તેઓ સ્પષ્ટપણે માનતા હતા કે સમાજ સંવાદિતા અને ભાઈચારાના મજબૂત સંદેશથી ભરેલો હોવો જોઈએ. તેઓ સામાજિક એકતા અને સમાનતા માટે અથાક મહેનત કરતા હતા. તેઓ દૃઢપણે માનતા હતા કે સમાજમાં કોઈપણ પ્રકારનો ભેદભાવ ન હોવો જોઈએ. દરેક વ્યક્તિ સમાન ગૌરવ અને આદરને પાત્ર છે. આ જ કારણ છે કે તેમણે અયોધ્યામાં રામમંદિરની પહેલી ઈંટ મૂકવા અંગે સ્પષ્ટપણે પોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યા. તેમણે આગ્રહ કર્યો કે આ પવિત્ર કાર્ય બિહારના VHP કાર્યકર અને વંચિત સમુદાયના સભ્ય શ્રી કામેશ્વર ચૌપાલ દ્વારા કરવામાં આવે. કાશીમાં એક ધર્મ સંસદ દરમિયાન, તેમણે ડોમ રાજાનું સન્માન કરવાનું નક્કી કર્યું અને અનેક સમુદાય અભિયાનોમાં તેમની સાથે નજીકથી કામ કર્યું.

રાષ્ટ્રનિર્માણની સાથે, શ્રી અશોક સિંઘલજી પાસે બે ક્ષેત્રો હતાં, જે તેમના હૃદયની નજીક હતાં. તેમને શિક્ષણ (ખાસ કરીને વૈદિક શિક્ષણ) અને સંગીત બંને પ્રત્યે ઊંડો જુસ્સો હતો. વારાણસીના સંસદ સભ્ય તરીકે, મને ખૂબ ગર્વ છે કે શાશ્વત કાશી, જે રાજ્યનું હું પ્રતિનિધિત્વ કરું છું તેણે શ્રી અશોક સિંઘલજીના જીવનમાં

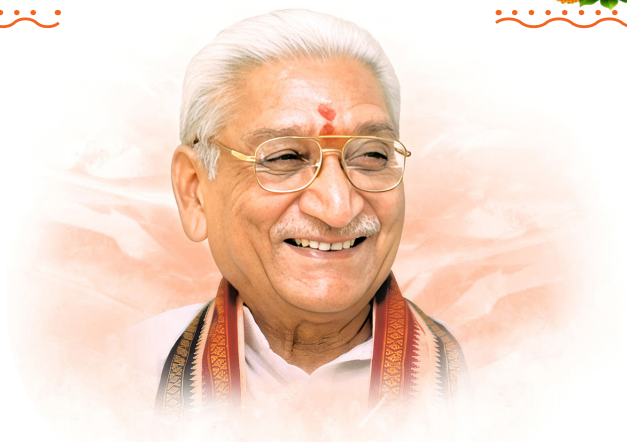

મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી હતી. તેમણે બીએચયુમાં અભ્યાસ કર્યો હતો અને એક તેજસ્વી વિદ્યાર્થી તરીકે જાણીતા હતા. તેઓ એકલ વિદ્યાલય પહેલ સાથે પણ ઊંડાણપૂર્વક સંકળાયેલા હતા, જેણે દૂરનાં ગામડાંઓ, ખાસ કરીને આદિવાસી સમુદાયોને મૂળભૂત શિક્ષણ પૂરું પાડવાનું કામ કર્યું હતું. તેઓ જેટલા ઉત્સુક વિદ્વાન અને વાચક હતા તેટલા જ તેઓ એક સારા શ્રોતા પણ હતા. તેઓ હંમેશા યુવા કાર્યકરોને પુસ્તકો વાંચવા માટે પ્રોત્સાહિત કરતા હતા.

જે લોકો આદરણીય અશોકજીને નજીકથી જાણતા હતા તેઓ જાણે છે કે તેઓ કેટલું સુંદર ગાતા હતા. મને નાગપુરમાં તે સભાઓ યાદ છે જ્યાં તેઓ "એકલા ગીતો' ગાતા હતા. તેમના ગાયનથી સર્વે મોહિત થઈ ગયા અને સભામાં નવી ઊર્જા ભરાઈ ગઈ. ૨૦૧૫માં, તેમના ૯૦મા જન્મદિવસની ઉજવણીનો એક વીડિયો વાયરલ થયો હતો, જેમાં તેમણે 'હે માતૃભૂમિ, હે પિતૃભૂમિ" ગાઈને બધાને આશ્ચર્યચકિત કરી દીધા હતા.

સ્વર્ગસ્થ અશોક સિંઘલજીએ તેમના જીવનની દરેક ક્ષણે આ મહાન રાષ્ટ્રની પ્રગતિનું સ્વપ્ન જોયું હતું. તેમના આદર્શો આજે પણ આપણને પ્રેરણા આપે છે. તેમનીજન્મશતાબ્દીના આ શુભ પ્રસંગે, આપણે ખાતરી કરવી જોઈએ કે વધુ ને વધુ યુવાનો તેમના ઉત્કૃષ્ટ વ્યક્તિત્વ અને મહાનતાથી વાકેફ થાય. ચાલો આપણે ફરી એકવાર આપણા રાષ્ટ્ર અને આપણા દેશવાસીઓ માટે અશોક સિંઘલજીનાં સપનાંઓને સાકાર કરવાના આપણા સંકલ્પને પુનઃપુષ્ટ કરીએ.

શ્રી અશોકજી સિંઘલ – સંન્યાસી યોદ્ધા

જન્મદિવસ : ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૬

- પિતા મહાવીરજી શાસકીય ઉચ્ચપદ પર હતા.
- પરિવારમાં સંન્યાસી વિદ્વાનોના આવાગમનથી તેમનો હિંદુ ધર્મ પ્રત્યેનો પ્રેમ ઉત્તરોત્તર નિખરતો ગયો.
- બાળપણમાં પ્રો. રજ્જુ ભૈયાજીના કારણે તેઓ રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સ્વયંસેવક બન્યા.
- રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘનાં હજારો ગીતોને તેમણે લય આપ્યો.
- કાશી હિન્દુ વિશ્વવિદ્યાલયમાંથી તેમણે ધાતુવિજ્ઞાનમાં અભિયન્તા(ઇજનેર) ની પદવી પ્રાપ્ત કરી.
- વર્ષ ૧૯૫૦માં તેઓશ્રી રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના પ્રચારક બન્યા અને પોતાનું જીવન દેશને સમર્પિત કર્યું.
- સંઘ પર વર્ષ ૧૯૪૮માં લગાવેલ પ્રતિબંધ દરમ્યાન સત્યાગ્રહ કરતાં તેઓ જેલમાં ગયા.
- વર્ષ ૧૯૭૫માં દેશ પર લગાવેલ આપાતકાલને દૂર કરવા તેમને ઘણો સંઘર્ષ કર્યો.
- વર્ષ ૧૯૮૧માં ડૉ. કર્ણસિંહજીના નેતૃત્વમાં દિલ્હીમાં આયોજિત વિરાટ હિન્દુ સંમેલન પાછળની શક્તિ એટલે શ્રી અશોકજી સિંઘલ.
- વિશ્વ હિન્દુ પરિષદના તેઓ સંયુક્ત મહામંત્રી, કાર્યાધ્યક્ષ, અધ્યક્ષ અને સંરક્ષક રહ્યા.
- શ્રી અશોકજીની વિનમ્રતાએ વિવિધ પંથ-સંપ્રદાયના લાખો સંતોને શ્રી રામ-જન્મભૂમિ આંદોલનમાં જોડ્યા અને સક્રિય કર્યા.
- તેમની નેતૃત્વક્ષમતાના પરિણામે લાખો યુવકો કારસેવામાં જોડાયા.
- શ્રી રામ પ્રભુના કાર્યમાં પોતાનું જીવન સમર્પિત કરનાર શ્રી અશોકજી અને સૌનું સ્વપ્ન અયોધ્યામાં રામમંદિરના સ્વરૂપે સાકાર થયું.

સંક્ષિપ્ત જીવનચરિત્ર

તેમણે પોતાના સમુદાય માટે તમામ પ્રકારનાં દુઃખો સહન કર્યાં, વેદ પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા અને સરળ, અનુકરણીય જીવન જીવ્યા. શ્રી અશોકજીનો જન્મ હિન્દુ સમાજમાં એવા સમયે થયો હતો જ્યારે તે ખૂબ જ વિભાજિત હતો. હિન્દુ સમાજ જાતિ, સંપ્રદાય અને ભાષા સહિત અનેક ક્ષેત્રોમાં વિભાજિત હતો. તે સમયની સરકારોની ખોટી નીતિઓને કારણે, શ્રી અશોકજીએ દેશ, હિન્દુ સમાજ અને આંતરરાષ્ટ્રીય હિન્દુ સમુદાયને દેશ માટે એક કરવાનું કઠોર કાર્ય પૂર્ણ કર્યું. દેશ અને હિન્દુ સમાજ હંમેશા શ્રી અશોકજીનો ઋણી રહેશે. ઇતિહાસ આવા મહાન માણસને ક્યારેય ભૂલશે નહીં. તેઓ એક એવા મહાન માણસ હતા જેમણે દેશની અંદર અને બહારના તમામ સંપ્રદાયો, સમુદાયો અને પ્રવાહોના સંતો અને ઋષિઓ વચ્ચે સુમેળ બનાવવા માટે સતત પ્રયત્નશીલ રહ્યા. અશોકજીના નેતૃત્વમાં અયોધ્યામાં શ્રી રામજન્મભૂમિ મંદિર આંદોલને દેશની સમગ્ર વ્યવસ્થાને બદલવાનું નોંધપાત્ર કાર્ય પૂર્ણ કર્યું. તેમની નમ્રતા અને સંગઠનાત્મક કૌશલ્ય સાથે અદમ્ય નેતૃત્વ હિંમત પણ હતી. શ્રી અશોકજીના જન્મ-શતાબ્દી વર્ષ નિમિત્તે, અમે અયોધ્યાના હિન્દુ હૃદયના સમ્રાટ, આ મહાન ધાર્મિક વ્યક્તિના જીવનને સંક્ષિપ્તમાં આપ સૌ સમક્ષ રજૂ કરવાનો એક નાનો પ્રયાસ કર્યો છે.

માતા-પિતા-પરિવાર-જન્મ

શ્રી અશોકજીનો જન્મ આગ્રામાં તેમના મામાના ઘરે અશ્વિન કૃષ્ણ પંચમી વિક્રમ સંવત ૧૯૮૩, ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૬ ના રોજ માતા વિદ્યાવતીના પવિત્ર ગર્ભમાં થયો હતો. તેમના પિતા શ્રી મહાવીર સિંઘલજી અલીગઢ જિલ્લાના બિજૌલી ગામના રહેવાસી હતા. તેમના પિતા કલેક્ટર હતા. પરિવારનું વાતાવરણ ખૂબ જ ધાર્મિક હતું. અશોકજીના નાના ભાઈ ભારતેન્દુ સિંઘલ હતા જેમણે IPS કર્યું હતું અને ઉત્તર પ્રદેશના ડાયરેક્ટર જનરલ હતા. તેમના અન્ય નાના ભાઈઓ પિયુષ સિંઘલ અને વિવેક સિંઘલ હતા જેમણે ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રોમાં પોતાનો વ્યવસાય વિસ્તાર્યો હતો. ભાઈઓમાં સૌથી મોટા વિનોદ પ્રકાશ સિંઘલ હતા જેમણે સંસ્કૃતમાં M.A. કર્યું હતું અને બીજા મોટા ભાઈ પ્રમોદ પ્રકાશ સિંઘલ હતા. અશોકજીના મોટા ભાઈ આનંદ પ્રકાશ સિંઘલ હતા. અશોકજી ભાઈઓમાં ચોથા નંબરના હતા.

આધ્યાત્મિક રીતે ઝુકાવ ધરાવતા સંગીતપ્રેમી અને સારા ગાયક, તેમણે સંઘ માટે ઘણાં ગીતો પણ ગાયાં. તેમણે ૧૯૫૦માં બનારસ યુનિવર્સિટીમાંથી ધાતુશાસ્ત્રમાં ડિગ્રી મેળવી. તેમણે શાળાના પુસ્તકાલયમાં આધ્યાત્મિક સાહિત્યનો અભ્યાસ કરવામાં ઘણો સમય વિતાવ્યો. તેમના બાળપણના કાર્યોમાં અભ્યાસ, સંઘ શાખામાં હાજરી અને જ્યારે પણ તેમને સમય મળે ત્યારે એકાંતમાં ચિંતન કરવાનો સમાવેશ થતો હતો. બાળપણમાં, અશોક એકલા સંગમમાં જતા. તેઓ ગંગાના કિનારે બેસતા, શાંત મનથી "હર હર ગંગે"ના મંત્ર સાંભળતા, તેમનું મન ઊંડા ચિંતનથી મંથન કરતું. ગંગાના કિનારે એકલા બેસીને, તેઓ હંમેશા આધ્યાત્મિકતાથી ભરેલા રહેતા. તે સમયે તેઓ આઠ કે દસ વર્ષના હશે. ત્યાં તેમણે વિશ્વભરના લાખો ભક્તોને ભક્તિભાવથી માતા ગંગાની પૂજા કરતા જોયા. તેમને આશ્ચર્ય થયું કે માતા ગંગામાં એવી કઈ શક્તિ છે જે દુનિયાભરના લોકોને શ્રદ્ધાથી સ્નાન કરવા માટે આકર્ષે છે. ઘણી બોલીઓ, ભાષાઓ અને વિવિધ પોશાક હોવા છતાં, અહીં દરેક વ્યક્તિ ગંગામાં ડૂબકી લગાવવા માટે ઉત્સુક છે. તેમનાં જીવન સૂચવે છે તેમ, અશોકે સૌપ્રથમ અહીં ભારતની વિવિધતામાં એકતાનો અનુભવ કર્યો હશે.

શ્રી અશોકજી ૧૯૪૨માં પ્રયાગમાં પ્રો. રાજેન્દ્ર સિંહ "રજ્જુ ભૈયા" દ્વારા રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સંપર્કમાં આવ્યા. તે સમયે અશોકજી ૧૧મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરતા હતા. તેમના બધા ભાઈઓ સંઘની શાખામાં જતા હતા. તે દિવસોમાં રજ્જુ ભૈયા પણ ત્યાં જ અભ્યાસ કરતા હતા. પાછળથી, સંઘના વિચારો અને આદર્શોથી પ્રેરિત થઈને, અશોકજીએ તેમની માતાના કહેવાથી સંઘની શાખામાં જવાનું શરૂ કર્યું. અશોકજીનું ઘર પંડિત મોતીલાલ નેહરુના "આનંદ ભવન"ની પાછળ હતું. અશોકજીનો પરિવાર શ્રીમંત હતો, પરંતુ તેમની જીવનશૈલી, રહેવાની આદતો અને મૂલ્યો સંપૂર્ણપણે ભારતીય હતા.

સંઘકાર્ય અને પ્રચારક જીવન

સંઘમાંથી પ્રતિબંધિત થયા બાદ ૧૯૪૯માં તેમને જેલમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા. ખાણકામ ધાતુશાસ્ત્રના અંતિમ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા પછી, તેઓ માધવજી દેશમુખને મળ્યા અને તેમને જાણ કરી કે તેઓ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા

પછી સંઘમાં પ્રચારક તરીકે જોડાશે. આ સમય સંઘ માટે પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિઓમાં કામ કરવાનો હતો. તે સમયે, સંઘનું કાર્ય નિર્ણાયક તબક્કામાં હતું. તેને એક પડકાર માનવામાં આવતો હતો. રાષ્ટ્રીય કાર્ય કોઈપણ જોડાણો કે સંસાધનો વિના હાથ ધરવાનું હતું. તેમણે સૌપ્રથમ તેમના પિતા સાથે પ્રચારક બનવાનો વિચાર શેર કર્યો. આ સાંભળીને, તેમના પિતા શરૂઆતમાં આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. તેમણે અશોકને પ્રતિજ્ઞા લેવા માટે કહ્યું, અને કહ્યું કે કોઈપણ કાર્યની શરૂઆતમાં પ્રતિજ્ઞા લેવી તેમના પિતાનો સામાન્ય સ્વભાવ છે. અશોકે પ્રતિજ્ઞા લીધી, જેમાં કહ્યું, "મારો જીવનમાં એક જ ધ્યેય છેઃ સાધના, સંઘના કાર્ય પ્રત્યે સંપૂર્ણ સમર્પણ." ૧૯૫૦ માં, અશોકે ઔપચારિક રીતે પ્રચારક તરીકે કાર્યક્ષેત્રમાં પ્રવેશ કર્યો. પ્રયાગમાં પ્રચારક તરીકે કામ કરતી વખતે, અશોકના ત્રણ નાના ભાઈઓ, ભારતેન્દુ, પીયૂષ અને વિવેક, "દુર્ગા શાખા"માં જતા. પ્રચારક બનતી વખતે, એક જ્યોતિષીની આગાહી સાચી પડી. એક જ્યોતિષીએ તેની માતાને કહ્યું હતું, "તમારો આ પુત્ર અન્ય પુત્રોથી અલગ હશે પણ વિશ્વવિખ્યાત બનશે. તમે ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરો, તે પારિવારિક જીવન જીવશે નહીં." પ્રચારક બનવાનો નિર્ણય લેતી વખતે, તેની માતાને જ્યોતિષના શબ્દો યાદ આવ્યા. અશોક સંઘ માટે પ્રચારક બન્યો અને પોતાનું આખું જીવન સમાજ, સંસ્કૃતિ અને રાષ્ટ્ર માટે સમર્પિત કર્યું.

જન્મજાત ગુણો : શ્રી અશોકજીમાં કેટલાક જન્મજાત ગુણો હતા જેમ કે હંમેશા વિચારવું ધ્યાન કરતી વખતે કંઈક નવું કરતા, નાની નાની બાબતો પર દાર્શનિક રીતે વિચારતા, જ્યારે પણ તેઓ મિત્રો સાથે હોત, ત્યારે તેઓ કંઈક એવું સર્જનાત્મક કરતા જે બધાને આશ્ચર્યચકિત કરી દેત. અશોકજીનો સરળ સ્વભાવ, હંમેશા ગતિશીલ નરમ નજર, તેમના ચહેરા પર દૈવી કાંતિ, લડાયક સ્વભાવ, રમૂજ, ગપસપ, હાસ્ય, હિન્દુ ચેતનાના રક્ષણ માટે દેશ અને વિદેશના ખૂણે ખૂણે સતત પ્રવાસ, આજે અહીં, કાલે ત્યાં, ક્યારેક ઉત્તર, ક્યારેક દક્ષિણ, ક્યારેક પૂર્વ, કાલે પશ્ચિમ, નદી જેવો સતત પ્રવાહ, માતૃત્વનો પ્રેમ અને પિતાનો ઠપકો, શ્રી અશોક સિંઘલજી આ મહાન ગુણોથી સમૃદ્ધ હતા. તેઓ દરેક નાની ઘટનાને વ્યાપક દૃષ્ટિકોણથી જોતા હતા.

અશોકજી કહેતા, હું સતત અવલોકન કરીને શીખતો હતો. બાળપણથી જ, મેં મારા પિતા પાસેથી એક મુખ્ય પાઠ શીખ્યો : આ બ્રહ્માંડમાં એક અદૃશ્ય શક્તિ છે જે આપણને બધું જ કરવા મજબૂર કરે છે. દરેક કાર્ય પાછળ ભગવાનની ઇચ્છા હોય છે.

વિદ્યાર્થીજીવન અને સંઘકાર્ય

શ્રી અશોકજી સવારથી સાંજ સુધી છાત્રાલયની બહાર સંઘના કાર્યમાં સક્રિય રહેતા હતા. જ્યારે તેઓ કાનપુરમાં પ્રચારક હતા, ત્યારે તેઓ આઠ ફૂટ લાંબા અને પાંચ ફૂટ પહોળા રૂમમાં રહેતા હતા. તેમનો એકમાત્ર સામાન કપડા અને ડેસ્ક હતો. તેમના અત્યંત તપસ્યાભર્યા જીવનથી તેમનામાં દુનિયાનો સામનો કરવાની અદમ્ય શક્તિનો વિકાસ થયો હશે.

અશોકજીએ 25 વર્ષ સુધી ઉત્તર પ્રદેશના વિવિધ જિલ્લાઓમાં જિલ્લા પ્રચારક તરીકે કામ કર્યું. શરૂઆતમાં, તેઓ એક વર્ષ માટે ગોરખપુરમાં, પછી વારાણસીમાં અને 1952 થી 1958 સુધી સહારનપુરમાં જિલ્લા પ્રચારક હતા. તેમને થોડા સમય માટે પ્રયાગમાં જવાબદારી સોંપવામાં આવી હતી. 1958માં, અશોકજીનું કાર્યક્ષેત્ર વિસ્તર્યું, ત્યારબાદ તેઓ વિભાગ પ્રચારક બન્યા. તેઓ દિલ્હી અને હરિયાણામાં સફળ પ્રાંત પ્રચારક હતા.

જ્યારે અશોકજી અભ્યાસ કરતા હતા, ત્યારે તેઓ ક્યારેક ક્યારેક ઘરે જતા, ભલે થોડા સમય માટે જ હોય. પરંતુ ઉપદેશકના જીવનમાં પ્રવેશ્યા પછી, તેમની મુલાકાતો ઘણી ઓછી થઈ ગઈ. તે દિવસોમાં વારાણસીમાં તેમની સાથે કામ કરનારાઓમાં દેવેન્દ્ર અગ્રવાલ, રાજેન્દ્ર શર્મા, બાલેશ્વર અગ્રવાલ અને અન્ય લોકોનો સમાવેશ થતો હતો. દરેકને શ્રી ભૌરાવ દેવરસ દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું હતું. 1963 માં, તેમણે કાનપુર ઉપરાંત ઇટાવા, ફારુખાબાદ, ઉન્નાવ અને ફતેહપુર જિલ્લાઓના કાર્યની દેખરેખ પણ શરૂ કરી. ઉપદેશક હોવાને કારણે તેઓ સતત વ્યસ્ત રહેતા. તેથી તેમણે ક્યારેય તેમના સ્વાસ્થ્યની ચિંતા કરી નહીં. એકવાર, તેમને અલ્સર થયું અને તેઓ ગંભીર રીતે બીમાર પડ્યા. ડૉક્ટરે તેમને મુસાફરી ન કરવાની સલાહ આપી, કારણ કે તે તેમના સ્વાસ્થ્ય માટે હાનિકારક હશે. સારવારમાં લગભગ એક મહિનાનો સમય લાગ્યો, પરંતુ તેમણે ક્યારેય બીજા કોઈને તેમના દુખાવા વિશે જણાવા દીધું નહીં. સારવાર પછી, તેઓ ફરીથી સંઘના કાર્યમાં ડૂબી ગયા. પ્રદેશની યાત્રા સંઘના કાર્યનું કેન્દ્રબિંદુ

છે. તેમણે ક્યારેય તેમની મુસાફરી યોજનાઓ રદ કરી નથી, ભલે તેઓ ટ્રેન રિઝર્વેશન ન મેળવી શકે. જો તેમણે મુસાફરી કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હોય, તો તેઓ જતા. એકવાર, તેઓ રિઝર્વેશન વિના મુસાફરી કરી રહ્યા હતા; ત્યાં ખૂબ ભીડ હતી. તેઓ શાંતિથી ડબ્બામાં પ્રવેશ્યો, ચાદર પાથરીને સૂઈ ગયા. મુસાફરીના કંટાળાનો કોઈ વિચાર નહોતો, મુસાફરીની મુશ્કેલીઓનો કોઈ વિચાર નહોતો. તેમના મનમાં ફક્ત એક જ વિચાર ઘૂમરાતો હતો: એમના ધ્યેયના વિસ્તરણનો. સંઘના કાર્યમાં ચારિત્ર્ય નિર્માણ ખૂબ જ જરૂરી છે. આ હેતુ માટે, પ્રચારક પોતેથી તેઓ ફક્ત મુશ્કેલીઓ સહન કરીને તેમના કાર્યના વિસ્તરણથી આનંદ મેળવે છે. સામાજિક કાર્યથી પ્રાપ્ત થતી ખુશી એ પોતાનો આનંદ છે.

વિવિધ કાર્યો અને વિવિધ ચળવળ યાત્રાઓ

શ્રી અશોકજીએ તેમના સમગ્ર જીવન દરમિયાન હિન્દુત્વના સંદેશવાહક તરીકે સેવા આપી હતી. તેઓ ૧૯૮૦-૮૧માં વિરાટ હિન્દુ સમાજ દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમોમાં જાહેર મંચ પર દેખાવા લાગ્યા હતા. ૧૯૮૧ની મીનાક્ષીપુરમ્ ઘટના બાદ, ૧૯૮૨માં તેમને વિશ્વ હિન્દુ પરિષદના સંયુક્ત મહાસચિવ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૯૮૬માં, મહાસચિવ હરમોહન લાલજીના અચાનક અવસાન બાદ તેમને મહાસચિવ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. તેમના જીવનના અંત સુધી, અશોકજીએ પરિષદના આશ્રયદાતા તરીકે સક્રિયપણે સેવા આપવાનું ચાલુ રાખ્યું.

વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ એ ભારત અને વિદેશમાં રહેતા હિન્દુઓનું એક સામાજિક, ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક સંગઠન છે. તેની સ્થાપના વિક્રમ સંવત ૨૦૨૧, ૧૯૬૪માં શ્રીકૃષ્ણ જન્માષ્ટમીના શુભ અવસર પર, પરમ પૂજ્ય ગુરુજી સરસંઘચાલકજીની પ્રેરણાથી અને દેશના સંતો, વિચારકો, બૌદ્ધિકો, સામાજિક કાર્યકરો અને દાર્શનિકોની સલાહ મુજબ, સ્વામી ચિન્મયાનંદ જીની અધ્યક્ષતામાં "સાંદીપનિ સાધનાલય" મુંબઈમાં કરવામાં આવી હતી. તેની સ્થાપનાથી, વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ હિન્દુ સમાજમાં સુમેળ અને હિન્દુ સંગઠન તરીકે જનજાગૃતિ માટે કાર્ય કરી રહી છે.

તમિલનાડુની મીનાક્ષીપુરમ્ ઘટના પછી અશોક જી VHP માં જોડાયા. મીનાક્ષીપુરમ ગામમાં, મોટી સંખ્યામાં અનુસૂચિત જાતિના પરિવારોને ઇસ્લામમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવ્યા. આ વાતની દેશભરમાં વ્યાપક ચર્ચા થઈ. 1983માં, હિન્દુ ધર્મના રક્ષણ માટે એક અખિલ ભારતીય તાલીમ શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં 114 કાર્યકરોએ ભાગ લીધો હતો. ધાર્મિક પરિવર્તન સામે જનજાગૃતિ લાવવા માટે પ્રતિજ્ઞા લેવામાં આવી હતી. ગામડાંઓમાં હિન્દુ જાહેર સભાઓ, સંકલ્પ પરિષદો અને સરઘસોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

સ્થાન યાત્રા દ્વારા ગામડાઓ અને પ્રદેશોની મુલાકાતોએ ચેતનામાં નોંધપાત્ર જાગૃતિ લાવી છે. 2100 કિલોમીટરની આ યાત્રા દરમિયાન, હજારો ગામડાઓમાં લાખો લોકોનો સંપર્ક થયો. અસ્પૃશ્યતા-નાબૂદી અને હિન્દુ એકતા માટે એક વિશાળ જાહેર જાગૃતિ આના ઉકેલ માટે, ૧૯૮૩માં કર્ણાટકના ઉડૂપી મંદિર ખાતે એક પરિષદ યોજાઈ હતી, જેમાં ૬૦,૦૦૦ પ્રતિનિધિઓએ હાજરી આપી હતી. પરિષદમાં, ૧૭૪ હિન્દુ મઠાધિપતિઓએ સર્વાનુમતે અસ્પૃશ્યતા નાબૂદ કરવા અને હિન્દુ એકતા માટે કામ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો હતો.

ઉત્તર પ્રદેશના સોહેલદેવવીર પાસી "શતાનપાસ"ની જન્મજયંતિ નિમિત્તે આયોજિત જાહેર સભામાં શ્રી અશોકજીએ કહ્યું કે આપણા અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ ભાઈઓ, જેમણે જંગલમાં રહેવાનું, મુશ્કેલીઓ સહન કરવાનું, ગામની બહાર રહેવાનું, ગંદા કામમાં ભાગ લેવાનું, કતલ કરવાનું અને ઉચ્ચ વર્ગના દબાણ હેઠળ માંસ ખાવાનું સ્વીકાર્યું છે, છતાં તેમણે હિન્દુ ધર્મ છોડ્યો નથી, તેઓ "ધર્મ યોદ્ધા" છે. શ્રી અશોકજીએ વિહિપમાં આ ઘોષણા તેમને હિન્દુ સમાજમાં પ્રતિષ્ઠિત અને સ્વાભિમાની સ્થાન પર સન્માન આપવા અને અસ્પૃશ્યતાને નાબૂદ કરવા પુનઃસ્થાપિત કરવા, સમાજમાં સમાન માટે કરી હતી. સામાજિક સંવાદિતા અભિયાન શ્રી રામફળ તેમના દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આજે, દેશભરના દરેક રાજ્યમાં સામાજિક સંવાદિતા કાર્ય શરૂ થયું છે. કાશી હિન્દુ પરિષદમાં, શ્રી અશોકજીએ પૂજ્ય સંતો સાથે ડોમ વસાહતની મુલાકાત લીધી, જ્યાં બધા પૂજ્ય સંતો અને અશોકજીએ ભોજનપ્રસાદ વહેંચ્યો અને સંવાદિતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કામ કર્યું. શ્રી અશોકજીએ પેજાવર મઠના સ્વામી વિશ્વતીર્થજી મહારાજ અને કરવીર

પીઠના પવિત્ર શંકરાચાર્ય મહારાજ સાથે મુલાકાત કરી. વાસુદેવાનંદ સરસ્વતી મહારાજ નાગપુરે 'દીક્ષાભૂમિ ભારતરત્ન ડૉ. બાબાસાહેબ'ની પ્રતિમાને પુષ્પ અર્પણ કરીને અસ્પૃશ્યતા નાબૂદીનો હાર્દિક પ્રયાસ કર્યો હતો.

સંવાદિતતાનું ઉમેરણ

આતંકવાદીઓના ભયની સામે હિન્દુ સમાજનું મનોબળ વધારવા માટે, શ્રી અશોકજીએ ૧૯૮૬ માં કેન્દ્રીય માર્ગદર્શન બોર્ડની બેઠકમાં, સંતો અને ધાર્મિક નેતાઓના નેતૃત્વ હેઠળ, "રાષ્ટ્રીય સદ્‌ભાવના યાત્રા" કાઢી હતી અને શૈવ, વૈષ્ણવ, બૌદ્ધ, જૈન, શીખ, આર્ય સભા, સનાતની, ઉદાસીન, રામાનંદી, કબીરપંથી, નાનકપંથી અને રાધાસ્વામી વગેરે જેવા હિન્દુ ધર્મના સંપ્રદાયોના સંતોએ આતંકવાદ પ્રભાવિત પંજાબમાં રાષ્ટ્રીય સદ્‌ભાવના યાત્રા કાઢી હતી.

સદ્‌ભાવના યાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આતંકવાદથી પ્રભાવિત પંજાબમાં, યાત્રાએ સંદેશ આપ્યો કે હિન્દુઓ અને શીખો બે અલગ ધર્મો નથી; તેઓ લોહી અને માંસથી જોડાયેલા છે. તેમના પૂર્વજો એક જ છે, તેમની સંસ્કૃતિ એક છે અને તેમના ગુરુ એક છે. આ સંદેશને લઈને આ યાત્રાએ પંજાબમાં હિન્દુ-શીખ એકતાના મૂળને મજબૂત બનાવ્યા.

૧૯૯૬માં, આતંકવાદીઓ દ્વારા અમરનાથ યાત્રાને ધમકી આપવામાં આવી હતી. અશોકજીના આહ્વાનને પ્રતિભાવ આપતા, બજરંગ દળે એક અભિયાન શરૂ કર્યું અને સફળતાપૂર્વક અમરનાથ યાત્રાને પુનર્જીવિત કરી. આજે, બજરંગ દળના નેતૃત્વ હેઠળ અમરનાથ યાત્રા એક રાષ્ટ્રીય યાત્રા બની ગઈ છે.

અશોકજીએ દેશના તત્કાલીન ગૃહમંત્રી સુશીલ કુમાર શિંદેનો સખત વિરોધ કર્યો, જેમણે કહ્યું હતું કે ભગવા આતંકવાદ એક ગુનો છે. ગૃહમંત્રીએ સમગ્ર હિન્દુ સમુદાયની માફી માંગવી જોઈએ, નહીં તો સંતોએ હિંસક વિરોધ શરૂ કરવો પડશે. ગૃહમંત્રીએ પાકિસ્તાની ભાષા ન બોલવી જોઈએ. તે સમયે અશોકજીએ કહ્યું હતું કે, "હજારો વર્ષોથી, હિન્દુ સમાજે હિંસા, છેતરપિંડી, છેતરપિંડી, અન્યાય કે અવિશ્વાસનો અનુભવ કર્યો નથી. હિન્દુ સમુદાય ભગવા વસ્ત્રો પર હિંસા અને આતંકવાદનો આરોપ લગાવનાર કોઈપણ વ્યક્તિને સહન કરશે નહીં." અશોકજીએ કહ્યું કે સોનિયા ગાંધી, વેટિકન ખ્રિસ્તી હોવાને કારણે, વિશ્વમાં હિન્દુ સમુદાયનું અપમાન કરી રહ્યા છે. સૌથી વરિષ્ઠ સંત, કાંચી કામકોટી પીઠના સૌથી આદરણીય ગુરુ શંકરાચાર્ય અને આદરણીય પદ જયેન્દ્ર સરસ્વતીજીને હત્યાના ખોટા આરોપમાં જેલમાં ધકેલી દેવાયા હતા. તેમના ઇશારે જ આ ઘટના બની હતી,

હિન્દુ સમાજમાં જાતિ ભેદભાવ દૂર કરવો અત્યંત મહત્ત્વપૂર્ણ

અશોકજીએ આ દિશામાં ઘણું કામ કર્યું. તમિલનાડુ, ઓડિશા, રાજસ્થાન અને આંધ્રપ્રદેશના દૂરના વિસ્તારોમાં રથયાત્રાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. રથ દલિત વસાહતોમાં ઘરો સુધી ગયા. આગળ અને પાછળના તમામ પ્રકારના જાતિભેદ ભૂલીને બધા લોકોમાં સામાજિક સંવાદિતાની ભાવના જાગૃત કરવાનું એક મહાન કાર્ય કરવામાં આવ્યું. આ યાત્રાઓને કારણે, તમિલનાડુ, ઓડિશા અને રાજસ્થાનમાં હજારો દલિત હિન્દુઓ હિન્દુ ધર્મમાં પાછા આવ્યા. સાધુઓ અને સંતોએ અનુસૂચિત જાતિ વસાહતોમાં પગપાળા કૂચનું આયોજન કર્યું. સમયાંતરે, વિવિધ સ્થળોએ કન્યાપૂજન, સંવાદિતા યાત્રા, સંવાદિતા સંમેલન જેવા વિવિધ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.

તમિલનાડુ, રાજસ્થાન અને આંધ્રપ્રદેશના વિવિધ વિસ્તારોમાં પણ ઘણાં મંદિરો બનાવવામાં આવ્યાં હતાં અને પૂજારીઓને તાલીમ આપીને પૂજા માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. આજે, દર વર્ષે દેશભરના તમામ રાજ્યોમાં સેંકડો મંદિરોમાં આવી સંવાદિતા યાત્રાઓનું આયોજન કરવામાં આવે છે. શ્રી અશોકજીની સ્થાનયાત્રા (આધ્યાત્મિક યાત્રા) અસ્પૃશ્યતાનાબૂદીનું એક મહત્ત્વપૂર્ણ અને મહત્ત્વપૂર્ણ કાર્ય છે. પરિણામે, સમાજની અનુસૂચિત જાતિઓને સંદેશ આપવામાં આવ્યો છે કે તેઓ પણ હિન્દુ ધર્મનો અભિન્ન ભાગ છે. ઘણાં ગામડાંઓ અને સ્થળોએ હિન્દુ સમાજમાં હવે જીવન અને વર્તનમાં સુમેળ સ્પષ્ટ દેખાય છે. શ્રી અશોકજીએ સ્થાનયાત્રા દ્વારા સમાજમાં સુમેળનો આ વિચાર લાવ્યો હતો.

અશોકજીને વાલ્મીકિ સમુદાય પ્રત્યે ઊંડો પ્રેમ હતો. તેઓ વાલ્મીકિ સમુદાયને આત્મનિર્ભરતા અને આત્મસન્માન સાથે આગળ વધારવા માંગતા હતા. ચિત્રકૂટની પવિત્ર ભૂમિમાં એક વિશાળ અને ભવ્ય વાલ્મીકિ મંદિર બનાવવાની અશોકજીની તીવ્ર ઇચ્છા હતી, અને

તેમણે આ સ્થળ માટે જમીન પણ ઓળખી કાઢી હતી.

ઇતિહાસમાં પહેલી વાર, સંતોનો એક મોટો સમૂહ યાત્રા દ્વારા કેરળના દલિત વસાહતોનાં ગામડાંઓમાં પહોંચ્યો. શ્રી અશોકજીના અથાક પ્રયાસોને કારણે, 1983માં કેરળના બે સ્થળોએથી અનેક પ્રભાવશાળી યાત્રાઓ શરૂ કરવામાં આવી. આ યાત્રાઓ 25 દિવસમાં 14 જિલ્લાઓમાંથી પસાર થઈને કેરળ પહોંચી. તેઓ દલિત વસાહતો દ્વારા સમાજના હૃદય સુધી પહોંચ્યા. યાત્રા દરમિયાન, ધાર્મિક નેતાઓ દલિત વસાહતોમાં દરેક સાથે પ્રેમ અને સૌહાર્દથી મળ્યા. સંતોએ દલિત પરિવારો સાથે તેમના ઘરે ભોજન પણ વહેંચ્યું. પરિણામે સંવાદિતાનું વાતાવરણ બન્યું. ગિરિજન, હરિજન, દલિત અને વંચિતો તરફથી મળેલા અપાર સ્નેહ અને પ્રેમથી બધા સંતો અને ધાર્મિક નેતાઓ તેમજ લોકોની આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં.

શ્રી રામ જન્મભૂમિ મંદિર આંદોલનના શિલ્પી

શ્રી રામ જન્મભૂમિ મંદિર ચળવળના સફળ નેતૃત્વને કારણે શ્રી અશોક સિંઘલે વિશ્વભરમાં ખ્યાતિ મેળવી છે. તેમણે લાખો હિન્દુઓને મંદિર બનાવવાના તેમના "સંકલ્પ"ને પૂર્ણ કરવા હાકલ કરી હતી. આ માટે, દેશભરમાં વિવિધ કાર્યક્રમો, પ્રવૃત્તિઓ અને આંદોલનોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

શ્રી રામનું જન્મસ્થળ મેળવવાનો સંઘર્ષ ૧૫૨૮થી સતત ચાલી રહ્યો હતો. ૮ એપ્રિલ, ૧૯૮૪ના રોજ, દિલ્હીના વિજ્ઞાન ભવનમાં ભારતના અનેક ધાર્મિક પ્રતિનિધિઓ અને સંતોને એક મંચ પર ભેગા કરીને પ્રથમ ધર્મ સંસદનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું અને આ ધર્મ સંસદમાં વ્યાપક જનજાગૃતિ માટે ઠરાવ લેવામાં આવ્યો હતો. શ્રી રામ જાનકી સ્થાન યાત્રા દ્વારા સમગ્ર દેશમાં જનજાગૃતિ ઊભી કરવામાં આવી હતી. ૧૯૮૯માં, પૂજ્ય દેવરાહા બાબાની હાજરીમાં શિલાપૂજનનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. દેશભરમાંથી ૩ લાખથી વધુ પૂજા પામેલા પથ્થરો અયોધ્યા પહોંચ્યા હતા. ૧૯૮૯ માં, બિહારના અનુસૂચિત જાતિ સમુદાયના સભ્ય શ્રી કામેશ્વર ચૌપાલ દ્વારા પૂજ્ય સંતોની હાજરીમાં ભાવિ રામમંદિરનો શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યો હતો. શિલાપૂજનને કારણે, દેશના રાજકારણમાં પરિવર્તન આવ્યું. કેન્દ્ર સરકાર બદલાઈ ગઈ.

૨ નવેમ્બર, ૧૯૯૦ના રોજ, ઉત્તર પ્રદેશના તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી મુલાયમ સિંહ યાદવે રામભક્તો પર ગોળીબાર કરવાનો આદેશ આપ્યો. આ ક્રૂર હત્યાકાંડ રામવિરોધી અને મુસ્લિમતરફી રાજકારણની નિશાની હતી. "અયોધ્યામાં એક પક્ષી પણ ઊડી શકતું નથી" તેવી ઘોષણા છતાં, અશોકજી હજારો રામભક્તો સાથે અયોધ્યામાં દેખાયા. તેઓ "અમે રામના નામે શપથ લઈએ છીએ કે અમે ત્યાં રામમંદિર બનાવીશું"ના સૂત્રના પ્રતીક બન્યા. તેમના કુશળ નેતૃત્વને કારણે, હિન્દુ સમુદાયે રામમંદિર સંઘર્ષમાં અંતિમ વિજય મેળવ્યો. ૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૯૨ ના રોજ, "હિન્દુ બહાદુરીના પ્રગટ દિવસે", ભગવાન શ્રી રામના ભક્તોએ અયોધ્યામાં સદીઓ જૂની કહેવાતી બાબરી રચના તોડી પાડી. આ ચળવળમાં શ્રી અશોકજીની ભૂમિકા ચળવળના શિલ્પી તરીકે મહત્ત્વપૂર્ણ હતી.

શ્રી રામ જન્મભૂમિ આંદોલન નાના પાયે શરૂ થયું હતું. તેની શક્તિ અને સમૃદ્ધિને કારણે, તે એક મોટા આંદોલનમાં ફેરવાઈ ગયું. ક્યારેક રામ-જાનકી રથયાત્રાનું આયોજન કરવામાં આવતું હતું, અને પગપાળા કૂચનું આયોજન કરવામાં આવતું હતું. આ સરઘસો હિન્દુ સમાજમાં આત્મીયતા અને સુમેળની ભાવના જાગૃત કરવા માટે હતા.

આ ચળવળે હિન્દુ સમાજને જાગૃત કર્યો. પૂજ્ય સંતોએ, તેમના પૂરા હૃદયથી સમર્પણ, લોકો અને પૈસાથી, શ્રી અશોકજી સાથે આંદોલનમાં સક્રિયપણે ભાગ લીધો.

વિવિધ કાર્યક્રમો દ્વારા જનજાગૃતિ

સમગ્ર ભારતમાં, હિન્દુ સમુદાય માતા ગંગા, ભારત માતા અને ગાય માતા પ્રત્યે સમાન શ્રદ્ધા અને ભક્તિ ધરાવે છે. આ દર્શાવવા માટે, "એકાત્મતા યાત્રા" દેશભરમાં

યોજવામાં આવી હતી, પ્રથમ ૧૯૮૩માં અને ફરીથી ૧૯૯૫માં, જેણે વ્યાપક જનજાગૃતિ ફેલાવી.

પવિત્ર નદી ગંગાને ભારતના તમામ જીવો માટે ન્યાય, સત્ય અને ન્યાયનું પ્રતીક માનવામાં આવે છે. દરેક ભારતીય પોતાના જીવનમાં ઓછામાં ઓછું એક વાર ગંગા નદીમાં ડૂબકી લગાવવાની ઇચ્છા રાખે છે. જ્યારે પવિત્ર નદી ગંગા પ્રદૂષણ અને ભ્રષ્ટાચારનો શિકાર બની રહી હતી, ત્યારે શ્રી અશોકજીએ ગંગા સાગરથી હરિદ્વાર સુધી મોટરબોટ "જલ યાત્રા" દ્વારા નદીને અવિરત અને પ્રદૂષણમુક્ત રાખવા અંગે જાગૃતિ ફેલાવી.

શ્રી રામ સેતુને બચાવવા માટે, શ્રી અશોકજીએ શ્રી રામ સેતુ રક્ષા મંચ દ્વારા દેશવ્યાપી "ચક્કા જામ"નું આયોજન કર્યું. લાખો લોકોના આસ્થાના કેન્દ્ર અને દેશના મહાન વારસા શ્રી રામ સેતુને નકારવા બદલ અશોકજીએ કેન્દ્ર સરકારની સખત નિંદા કરી. જ્યારે કેન્દ્ર સરકારે શ્રી રામ સેતુને નકારવા માટે કોર્ટમાં અરજી દાખલ કરી, ત્યારે અશોકજીએ સરકારને ચેતવણી આપી કે જો શ્રી રામ સેતુ સાથે છેડછાડ કરવામાં આવશે, તો એક વિશાળ આંદોલન શરૂ કરવામાં આવશે. હિન્દુઓની આસ્થાના દબાણ હેઠળ, સરકારને તેનું સોગંદનામું પાછું ખેંચવાની ફરજ પડી, અને શ્રી રામ સેતુ વારસાનું રક્ષણ કરવામાં આવ્યું.

અશોકજીએ નેપાળને ધર્મનિરપેક્ષ રાજ્ય જાહેર કરવાનો વિરોધ કર્યો હતો. ૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ કાઠમંડુ (નેપાળ)માં એક પત્રકાર પરિષદમાં અશોકજીએ કહ્યું, "નેપાળ એકમાત્ર હિન્દુ રાષ્ટ્ર તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત છે. વસ્તીગણતરી મુજબ, નેપાળની ૮૧ ટકા વસ્તી હિન્દુ છે, અને તેમાં ઓમકાર પરિવારનો પણ સમાવેશ થાય છે.

૯૪ ટકા મતદાન હોવા છતાં નેપાળને "ધર્મનિરપેક્ષ રાષ્ટ્ર" જાહેર કરવું એ નેપાળી સમાજ સાથે વિશ્વાસઘાત જ નહીં પણ એક કાવતરું પણ છે. તેમણે નેપાળની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા માટે બાંગ્લાદેશથી મુસ્લિમોના નેપાળમાં પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ મૂકવાની હાકલ કરી હતી, અને મોટા પ્રમાણમાં વિદેશી નાણાંથી કરવામાં આવતા સામૂહિક ધર્માંતરણનો પણ વિરોધ કર્યો હતો.

આંતરરાષ્ટ્રીય બૌદ્ધ પરિષદ ૧૯૯૭માં, ૨૧-૨૨ નવેમ્બર, ૧૯૯૭ના રોજ ઉત્તર પ્રદેશના મોદીપુરમાં અશોકજીની હાજરીમાં ત્રીજી બૌદ્ધ પરિષદ યોજાઈ હતી. ૧૦૦થી વધુ સંતો અને વિચારકોએ વિવિધ ચર્ચાસત્રોમાં ભાગ લીધો હતો. પરિષદમાં એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે વિશ્વભરના બૌદ્ધો અને હિન્દુઓ વચ્ચે સદ્‌ભાવના બનાવવા માટે કામ કરવાની જરૂર છે.

પોપ જોન પોલ-II ૭ નવેમ્બર, ૧૯૯૯ના રોજ ભારતમાં દિવાળીના તહેવાર પર દિલ્હી આવ્યા હતા અને જાહેર કર્યું હતું કે ત્રીજી સદી એશિયામાં ખ્રિસ્તી ધર્મના પ્રચાર માટે હશે. અશોકજીએ આ ઘોષણાનો વિરોધ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું હતું કે આ ઘોષણા હિન્દુઓની શ્રદ્ધા અને ધર્મ પર હુમલો છે. ભારતમાં ખ્રિસ્તી મિશનરીઓ હિન્દુઓને લલચાવીને અને લલચાવીને ધર્માંતરિત કરે છે. અશોકજીએ કહ્યું હતું કે ખ્રિસ્તી મિશનરીઓ મુસ્લિમોને ધર્માંતરિત કેમ નથી કરતા? એટલા માટે ભારતમાં બૌદ્ધિકો, ન્યાયશાસ્ત્રીઓ, લેખકો, કલાકારો, ડૉક્ટરો, સામાજિક કાર્યકરો અને શિક્ષણ વિદ્વાનોએ જોન પોલ IIની ઘોષણાનો વિરોધ કર્યો હતો. અશોકજીએ પ્રધાનમંત્રી શ્રી અટલ બિહારી વાજપેયીને મળ્યા હતા અને તેમને આ મુદ્દા વિશે માહિતી આપી હતી.

૨૫ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ ના રોજ, વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ (VHP) અને વિશ્વ હિન્દુ સાંસ્કૃતિક ફાઉન્ડેશન દ્વારા સંયુક્ત રીતે હિન્દુ-બૌદ્ધ સંકલન બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. સદીઓ જૂની વૈદિક અને શ્રાવણ પરંપરાઓ ભારતમાં ઉદ્‌ભવી હતી. હિન્દુઓ અને બૌદ્ધોના ઉપદેશો અને સિદ્ધાંતો એક સમાન ભાવના ધરાવે છે. અહિંસાના ઉમદા માર્ગને અપનાવતી વખતે, હિન્દુઓ અને બૌદ્ધોને "વસુધૈવ કુટુંબકમ્" (વિશ્વ એક પરિવાર) અને સાર્વત્રિક ભાઈચારો પ્રાપ્ત કરવા માટે સાથે મળીને કામ કરવાનું આહ્વાન કરવામાં આવ્યું છે. હિન્દુઓ અને બૌદ્ધ બંનેને તેમના માર્ગમાં આવતા પડકારો અને અવરોધોનો સંયુક્ત રીતે સામનો કરવા માટે આહ્વાન કરવામાં આવ્યું હતું. ૧૯ નવેમ્બર, ૧૯૯૯ના રોજ, ભગવાન ગૌતમ બુદ્ધના જન્મસ્થળ લુમ્બિનીમાં એક વિશાળ હિન્દુ-બૌદ્ધ સંમેલન યોજાયું હતું, જ્યાં ભારતીય પરંપરાના એકીકૃત અને અનોખા દર્શનને જીવંત કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે, હિન્દુ બૌદ્ધ ધર્મના ધાર્મિક નેતાઓ, આદરણીય સંતો અને આદરણીય સાધુઓ એક મંચ પર ભેગા થયા હતા.

મે 2006 માં, અશોકજી અમેરિકા ગયા. આ સમય દરમિયાન, તેમણે એક શિક્ષક-એક શાળા યોજના માટે સેવા વિદ્વત્ કાર્યકરોને પ્રેરણા આપી. બધાએ પરિષદના

કાર્યને વિસ્તૃત કરવાનો સંકલ્પ કર્યો. 28 મે, 2006ના રોજ, એકલ વિદ્યાલય ફાઉન્ડેશન અમેરિકાના ટ્રસ્ટીઓની એક બેઠક યોજાઈ. બ્રિટનના હિન્દુઓએ 100થી વધુ એક શિક્ષક-એક શાળાઓ દત્તક લીધી, વધુ 3000 શાળાઓ દત્તક લેવામાં આવી - 10,000 શાળાઓ દત્તક લેવાનું લક્ષ્ય હતું. અશોકજીના અથાક પ્રયાસોને કારણે, એકલ વિદ્યાલય યોજના ખૂબ જ સફળ સાબિત થઈ.

સેવાકાર્ય

દેશભરમાં VHP દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સેવા કાર્યના આયોજન અને પ્રેરણામાં અશોકજીએ મહત્ત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી છે. દેશભરમાં વિવિધ સેવા પ્રોજેક્ટ્સ – છાત્રાલયો, શાળાઓ, મહિલા ગૃહો, બાળ-કેન્દ્રિત સાંસ્કૃતિક કેન્દ્રો, એકલ શાળાઓ, આધ્યાત્મિક કેન્દ્રો, હૉસ્પિટલો, કૌશલ્ય તાલીમ કેન્દ્રો અને ગરીબ છોકરીઓ માટે સમૂહ લગ્ન ચલાવવામાં આવે છે. સામાજિક સંવાદિતાની તાત્કાલિક જરૂરિયાતને ઓળખીને અને દેશના હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયેલા સમુદાયો, અનુસૂચિત જાતિઓ, વંચિતો અને વંચિતોમાં ખ્રિસ્તી ધર્માંતરણ અટકાવવા માટે - અશોકજીએ VHPનું સેવા કાર્ય શરૂ કર્યું. અશોકજીના અથાક પ્રયાસોને કારણે, VHP આજે આદિવાસી સમુદાયો માટે 1,50,000થી વધુ શાળાઓ અને છાત્રાલયો ચલાવે છે. 1,00,000થી વધુ એકલ શાળાઓ પણ ચલાવવામાં આવે છે, જે શિક્ષણ અને મૂલ્યો પ્રદાન કરે છે. રાજસ્થાનના બાંસવાડામાં, 50,000થી વધુ બાળકો માટે ઘણી શાળાઓ બનાવવાની યોજના ઘણાં વર્ષોથી ચાલી રહી છે. નાગાલેન્ડ, મણિપુર, ત્રિપુરા, આસામ, ઓડિશા અને અરુણાચલ પ્રદેશના પહાડી વિસ્તારો સહિત દેશના દૂરના વિસ્તારોના બાળકો માટે એકલ વિદ્યાલય ચલાવવામાં આવે છે. શહેરી વિસ્તારોમાં સંસ્કાર પાઠશાળાઓ (શાળાઓ)નું પણ આયોજન કરવામાં આવે છે અને ગરીબો અને જરૂરિયાતમંદ લોકો માટે મફત તબીબી શિબિરોનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

આ બધી સેવાઓ પાછળની પ્રેરણા શ્રી અશોકજી છે.

આધ્યાત્મિક જીવન

શ્રી અશોકજીએ ઉત્તર પ્રદેશના કાનપુરમાં નોંધપાત્ર સમય વિતાવ્યો, તેમની આધ્યાત્મિક સાધનાનો અભ્યાસ કર્યો. બાળપણથી જ, સંઘ માટે કામ કરતી વખતે પણ, તેઓ ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક અને આધ્યાત્મિક પ્રવૃત્તિઓમાં ઊંડાણપૂર્વક સંકળાયેલા રહ્યા.

વેદોના પ્રચાર અને પ્રસાર માટે, તેમણે 10-16 ફેબ્રુઆરી, 1992 દરમિયાન પ્રયાગમાં વેદ પરિષદનું આયોજન કર્યું. આ કાર્યક્રમમાં દેશભરના વૈદિક વિદ્વાનોએ હાજરી આપી હતી. 700 થી વધુ મહાનુભાવોએ ભાગ લીધો હતો. 40 યુનિવર્સિટીઓના સંસ્કૃત વિદ્વાનોએ ભાગ લીધો હતો. આ પરિષદમાં ભારતીય સાહિત્ય, વેદ અને વિજ્ઞાન, વેદ અને ગણિત, વ્યક્તિઓ પર વેદોનો પ્રભાવ અને વેદોના પ્રચાર દ્વારા સમાજના વિકાસ સહિત વિવિધ વૈદિક વિષયો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું. 11 વૈદિક-સંબંધિત વિષયો પર નિષ્ણાત વિદ્વાનો સાથે સેમિનાર યોજવામાં આવ્યા હતા. અશોકજીના અથાક પ્રયાસોને કારણે 1994માં વેદ પાઠશાળા શરૂ કરવામાં આવી હતી. વેદોના પ્રચારની પ્રતિબદ્ધતા સાથે કાર્ય શરૂ થયું હતું.

સપ્ટેમ્બર ૧૯૬૨માં, કાનપુર શાખાએ ગુરુદક્ષિણા કાર્યક્રમનું આયોજન કર્યું. પ્રાંતીય સંઘચાલકના નિવાસસ્થાને કાર્યક્રમ દરમિયાન અશોકજીને હૃદયરોગનો હુમલો આવ્યો. તેમને એવું લાગ્યું કે તેમનું જીવન સમાપ્ત થઈ ગયું છે. તેમણે વિચાર્યું, "તમે તમારી સાથે શું લાવ્યા છો? તમે શું લઈ જઈ રહ્યા છો?" તેમણે ૨૪ કલાક સમાજ સેવામાં સમર્પિત કરવાનો, નિઃસ્વાર્થ સેવા કરવાનો સંકલ્પ કર્યો. તેઓ આને આધ્યાત્મિક સાધનાનું સર્વોચ્ચ સ્વરૂપ માનતા હતા.

સંઘકાર્યને પ્રાથમિકતા

તેઓ સંઘના કાર્યમાં એટલા સમર્પિત હતા કે એક વાર તેમના પિતાની તબિયત એટલી બગડી ગઈ કે ડૉક્ટરોએ હાર માની લીધી. સારવાર ફક્ત અમેરિકામાં જ શક્ય હતી. યાત્રા માટે તૈયારીઓ શરૂ થઈ ગઈ. અશોકજીને તેમના પિતા સાથે જવાનું કહેવામાં આવ્યું, પરંતુ તેમણે કહ્યું કે (સંઘનું કાર્ય) વધુ મહત્ત્વનું છે. તેમની માતા આખી રાત ઉદાસ રહી પણ તેમને લાગ્યું કે અશોકજી સંત બની ગયા છે. બાદમાં, તેમણે 'રક્ત તિલક' લગાવ્યું અને કહ્યું, "જાઓ અને તમારા સંઘકાર્ય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો."

તેમની માતાના અવસાન સમયે પણ તેઓ સંઘના કાર્યમાં વ્યસ્ત હતા. અશોકજીની સ્વર્ગસ્થ માતાનું 6 જૂન, 1980ના રોજ અવસાન થયું હતું, પરંતુ તેમની માંદગી

દરમિયાન, તેઓ દોઢ વર્ષ પહેલાં અશોકજીને ખૂબ યાદ કરવા લાગ્યાં હતાં અને જ્યારે પણ કોઈ તેમને મળવા આવતું ત્યારે તેઓ અશોકજીને મળવા આવવા કહેતા, કારણ કે તેમને મળવા આવ્યાને ઘણો સમય થઈ ગયો હતો. આ સંદેશ તેમને પણ પહોંચ્યો. અશોકજી સંઘના કાર્યમાં એટલા વ્યસ્ત હતા કે તેઓ ઇચ્છતા હોવા છતાં પણ તેમની માતાનો સંપર્ક કરી શક્યા નહીં અને જયારે તેઓ પહોંચ્યા, ત્યારે અડધા કલાક પછી તેમનું શરીર શાંત થઈ ગયું.

હિન્દુત્વ સરકાર : વિશ્વ હિન્દુ કોંગ્રેસમાં 50 થી વધુ દેશોના પ્રતિનિધિઓ હાજર હતા. પૃથ્વીરાજ ચૌહાણ પછી પહેલી વાર, સ્વાભિમાની હિન્દુઓ સત્તામાં આવ્યા છે. VHPનો ઉદ્દેશ્ય નિર્ભય, અજેય હિન્દુઓનું નિર્માણ કરવાનો છે. તેમણે કહ્યું કે રામ જન્મભૂમિ આંદોલન દરમિયાન, તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી મુલાયમ સિંહ યાદવે કહ્યું હતું કે જે આવશે તે છેલ્લી વાર ત્યાં આવશે. છતાં, 500,000 થી વધુ હિન્દુઓ અયોધ્યા આવ્યા હતા. તેમને સાત સ્થળોએ રોકવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ અંતે, 60,000 લોકો અયોધ્યા, રામ જન્મભૂમિ પહોંચ્યા અને ધ્વજ લગાવ્યો. હિન્દુ સમાજને ધર્માંતરણ કરતાં અટકાવવાની જરૂર છે. આ દુનિયા બદલાશે. અશાંતિનો અંત આવશે. શ્રી અશોકજીએ વધુમાં કહ્યું, "ભારતને 15 ઓગસ્ટના રોજ સ્વતંત્રતા મળી, જે મહર્ષિ અરવિંદનો જન્મદિવસ હતો. મહર્ષિ અરવિંદે કહ્યું હતું કે આ ફક્ત રાજકીય સ્વતંત્રતા હતી. આપણી ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવા માટે, સ્વતંત્રતા ચળવળ કરતાં પણ મોટી ચળવળ જરૂરી રહેશે." કાઉન્સિલ ગાય સંરક્ષણ, ગંગા, એકલ વિદ્યાલય અને શ્રી રામ જન્મભૂમિ આંદોલન દ્વારા એક અજેય હિન્દુ શક્તિનું નિર્માણ કરવા માટે આ દિશામાં કાર્ય કરી રહી છે.

અવસાન

નવી દિલ્હીના બિરલા મંદિર ખાતે એક અદ્ભુત રીતે આયોજિત ચતુર્વેદ મહાયજ્ઞ યોજાયો હતો. ૧૫ નવેમ્બર, ૨૦૧૫ થી ૪ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૫ સુધી, સ્વયંસેવકોએ આ ધાર્મિક, આધ્યાત્મિક અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમની સફળતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે દિવસ-રાત સક્રિયપણે કામ કર્યું. પરંતુ ભાગ્યની બીજી જ યોજના હતી. અશોકજીની તબિયત બગડવા લાગી. તેમને ગુરુગ્રામની વેદાંત હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા. તેઓ ઘણા દિવસો સુધી ત્યાં આઈસીયુમાં રહ્યા. તેઓ સ્વસ્થ થયા અને રામકૃષ્ણપુરમ્માં આવેલા વીએચપી કાર્યાલય, સંકટમોચન આશ્રમમાં પાછા ફર્યા, પરંતુ તેમની તબિયત ફરી બગડી. તેમને પાછા હોસ્પિટલમાં લઈ જવા પડ્યા. અશોકજીની બગડતી તબિયતને કારણે કાર્યક્રમ મુલતવી રાખવો પડ્યો.

૧૦ નવેમ્બરના રોજ અશોકજીએ રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સરસંઘચાલક શ્રી મોહનરાવ ભાગવત સાથે વાત કરી હતી.

૧૨ નવેમ્બર ૨૦૧૫ના રોજ, અશોકજીએ વિશ્વ હિન્દુ પરિષદના મહાસચિવ ચંપત રાય સાથે પણ એક કલાક લાંબી વાતચીત કરી. અશોકે કેન્દ્રીય મંત્રી સ્મૃતિ ઈરાની સાથે પણ એક કલાક લાંબી વાતચીત કરી, તે રાત્રે પછી તેમણે સ્વામી રામદેવજી સાથે ફોન પર એક કલાક લાંબી વાતચીત કરી. હોસ્પિટલમાં પહોંચ્યા પછી પણ, તેઓ લોકોને ફોન કરતા રહ્યા અને સમાજ અને દેશના વિવિધ મુદ્દાઓ પર તેમની સાથે વાત કરતા રહ્યા. ૧૩ નવેમ્બર પછી, તેમનો અવાજ બંધ થઈ ગયો અને તેમને લાઇફ સપોર્ટ સિસ્ટમ પર મૂકવામાં આવ્યા. ધીમે ધીમે તેમની કિડની કામ કરવાનું બંધ કરી દીધું.

૧૭ નવેમ્બરના રોજ બપોરે ૨:૨૪ વાગ્યે, અશોકજીએ તેમના પવિત્ર શરીરને વિદાય આપી. ચંપતરાયના શબ્દોમાં કહીએ તો, અશોકજીએ કુલ સાડા ત્રણ દિવસ (હોસ્પિટલનો સમયગાળો) આરામ કર્યો. તેમણે બીમારીના સમયગાળા દરમિયાન પણ આટલો આરામ પહેલાં ક્યારેય કર્યો ન હતો.

તેમના અવસાન પછી, હિન્દુ હૃદયસમ્રાટ અશોકજીના પવિત્ર શરીરને VHP મુખ્યાલય રામકૃષ્ણપુરમ્ લાવવામાં આવ્યું હતું, જ્યાં રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ, ભાજપ, VHP ના તમામ પદાધિકારીઓએ અશોકજીને શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી. બીજા દિવસે પવિત્ર શરીરને જાહેર દર્શન માટે કાર્યાલયમાં રાખવામાં આવ્યું હતું. સંઘ કાર્યાલયથી, અશોકજીના પવિત્ર શરીરને એક ઐતિહાસિક યાત્રામાં હજારો સ્વયંસેવકો, VHP કાર્યકરો અને ધાર્મિક અને સામાજિક ક્ષેત્રની અનેક હસ્તીઓ દ્વારા દૈવી સ્થાન પર અગ્નિસંસ્કાર માટે નિગમ બોધ ઘાટ લાવવામાં આવ્યું હતું. તેમની અંતિમ યાત્રામાં લોકોની ભારે ભીડ ઊમટી પડી હતી. દેશભરમાંથી અસંખ્ય કાર્યકરો તેમના પ્રિય નેતાને અંતિમ શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે નિગમ બોધ ઘાટ પર આવ્યા હતા.

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહનું VHPના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ અશોક સિંઘલજીની જન્મજયંતી નિમિત્તે શતાબ્દી વર્ષ સમારોહના ઉદ્‌ઘાટન સમારોહને સંબોધન

રામ-જન્મભૂમિ આંદોલન તેમના હૃદય અને મનમાં ઊંડે સુધી વણાયેલું હતું - શ્રી અમિતભાઈ શાહ

પૂજ્ય અશોકજીના શતાબ્દી સમારોહ આપણા બધા માટે ગર્વની વાત

સભાને સંબોધતા કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે પૂજ્ય અશોકજીના શતાબ્દી સમારોહના ઉદ્‌ઘાટન માટે અહીં હાજર રહેવું આપણા બધા માટે ગર્વની વાત છે. તેમણે કહ્યું કે અશોકજીનો જન્મ સો વર્ષ પહેલાં થયો હતો અને તેઓ તેમના જીવનના દરેક તબક્કે અનુકરણીય રહ્યા. એક વિદ્યાર્થી તરીકે, તેમણે શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત કરી; એક સ્વયંસેવક તરીકે તેમણે શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત કરી; અને એક પ્રચારક તરીકે, તેઓ પોતાને અલગ પાડતા રહ્યા. જ્યારે તેમને વિશ્વ હિન્દુ પરિષદની જવાબદારી સોંપવામાં આવી, ત્યારે તેઓ તેમના છેલ્લા શ્વાસ સુધી અવિશ્વસનીય સમર્પણ સાથે હિન્દુત્વ પ્રત્યે સમર્પિત જીવન જીવતા રહ્યા અને તેમના મિશનમાં સફળ થયા. આવાં વ્યક્તિત્વ ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે સાદગી, અનુકરણીય દેશભક્તિ, ધર્મ પ્રત્યે ભક્તિ, સ્વયંસેવક આદર્શ પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધતા અને સંઘર્ષની ભાવના – આ બધા ગુણો અશોકજીના જીવનમાં એકસાથે સમાયેલા હતા. તેમનો જન્મ ખૂબ જ પ્રતિષ્ઠિત અને સમૃદ્ધ પરિવારમાં થયો હતો. આવા

પરિવારમાં જન્મ્યા હોવા છતાં, તેઓ તેમની જીવનશૈલીમાં અડગ અને સરળ રહ્યા, જેનું પરિણામ આજે આપણી સામે છે. તેમણે કહ્યું કે આપણે રામ-જન્મભૂમિ મંદિરના નિર્માણના સાક્ષી બન્યા છીએ, જેના માટે સમગ્ર હિન્દુ સમાજ બલિદાન આપી રહ્યો હતો, સંઘર્ષ કરી રહ્યો હતો અને સાડા પાંચ સદીઓથી રાહ જોઈ રહેલી ક્ષણ માટે એક સાથે આવ્યો હતો. તેમણે કહ્યું કે VHPનો તે ઓરડો, જ્યાં અશોકજીએ તેમના જીવનનાં વીસ વર્ષ વિતાવ્યાં હતાં, તે આજે લગભગ કાર્યકર્તાઓ માટે પ્રદર્શન સ્થળ જેવું બની ગયું છે. આવી સાદગી સાથે જીવવું અને આવી અનુકરણીય દેશભક્તિને જાળવી રાખવી ખરેખર દુર્લભ છે.

અશોકજી દિવસમાં સોળ કલાક કામ કરતા

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે મોટી ઉંમરે પણ અશોકજી દિવસમાં સોળ કલાક કામ કરતા હતા. તેમની પ્રેરણાનો એકમાત્ર સ્રોત અનુકરણીય દેશભક્તિ હતી. અશોકજીને હિન્દુ ધર્મ, વેદ, ઉપનિષદ, સંસ્કૃત, ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સંતોની પરંપરા પ્રત્યે અપાર આદર હતો. તેમના સમગ્ર જીવન દરમિયાન, તેમણે આ બધા પ્રત્યે ઊંડી શ્રદ્ધા જાળવી રાખી હતી. તેઓ માનતા હતા કે જો કોઈ અથવા કંઈપણ સમગ્ર બ્રહ્માંડના કલ્યાણમાં યોગદાન આપી શકે છે, તો તે હિન્દુ ધર્મ, વેદ અને ઉપનિષદ છે. શાંતિ મંત્રને ઉદાહરણ તરીકે ટાંકીને, તેમણે સમજાવ્યું કે હિન્દુ ધર્મનું કદ વધારવાનો અને તેને વિશ્વમાં સ્થાપિત કરવાનો ઉદ્દેશ્ય આપણે હિન્દુ છીએ એટલા માટે નહીં, પરંતુ હિન્દુ ધર્મ સમગ્ર બ્રહ્માંડના કલ્યાણની કલ્પના કરે છે. તેમણે કહ્યું હતું કે ગુરુ ગોલવલકરજીના શબ્દો હતા કે આપણા કાર્યનો પાયો ફક્ત નિઃસ્વાર્થ અને શુદ્ધ પ્રેમ હોઈ શકે છે, અને બીજું કંઈ નહીં. આવા ઉત્કૃષ્ટ વ્યક્તિત્વ તેમના જીવનભર સ્વયંસેવક રહ્યા. અશોકજીએ પ્રચારકના જીવનની દરેક શિસ્તનું શ્રદ્ધાપૂર્વક પાલન કર્યું, મહિમા કે પ્રસિદ્ધિ મેળવ્યા વિના.

રામ-જન્મભૂમિ આંદોલન તેમના હૃદય અને મનમાં ઊંડે સુધી વણાયેલું હતું

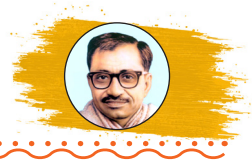
શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે જ્યારે સંઘર્ષની વાત આવે છે, ત્યારે અશોકજી દરેક વ્યક્તિ તેમના સંઘર્ષની ભાવના માટે જાણીતા છે. રામ-જન્મભૂમિ આંદોલન તેમના હૃદય અને મનમાં ઊંડે સુધી વણાયેલું હતું. તેઓ દૃઢપણે માનતા હતા કે ગુલામીના કલંકને દૂર કરીને અને ભવ્ય રામમંદિર બનાવીને જ ભારત વિશ્વમાં ગૌરવ અને પ્રતિષ્ઠાનું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે. તેમણે પોતાનું આખું જીવન રામ-જન્મભૂમિ આંદોલન માટે સમર્પિત કર્યું. શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે જ્યારે ઉત્તર પ્રદેશની તત્કાલીન સરકારે ક્રૂર લાઠીચાર્જનો આદેશ આપ્યો, ત્યારે અશોકજી છુપાઈને આગળની હરોળમાં પહોંચ્યા. તેઓ પણ લાઠીચાર્જમાં ઘાયલ થયા હતા. તેમણે કહ્યું કે ગમછાથી પોતાના ચહેરા પરથી લોહી લૂછતા અશોકજીની છબી યુવાનોની સ્મૃતિમાં સો વર્ષ સુધી કોતરાયેલી રહેવી જોઈએ. સાચા સમર્પણનો અર્થ શું છે તે અશોકજીના જીવન અને કાર્યો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે.

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ, સંતોની સંસ્થા, રામ જન્મભૂમિ ચળવળ, મંદિરનું નિર્માણ અને સંઘ એ અશોકજીના હૃદયના સૌથી નજીકના વિષયો હતા. તેઓ હંમેશા આ કારણો વિશે ખુલ્લેઆમ બોલતા અને તેમને આગળ વધારવા માટે કામ કરતા. આ બધી સંસ્થાઓ અને કારણો તેમની ઓળખના પર્યાય બની ગયા. તેઓ પોતે એક સંસ્થા હતા. અશોકજીનું જીવન ઘણા કિશોરો અને યુવાનો માટે એક સંસ્થા છે. તેમણે વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો કે અશોકજીની જન્મશતાબ્દીની ઉજવણી તેમને ઘણા યુવાનો અને કિશોરો માટે તેમનાં જીવનભર પ્રેરણાનો સ્રોત બનાવશે. તેમના જીવનનો સાર, તેમની તપસ્યા, તેમની સાદગી અને તેમનું સમર્પણ અને પ્રયાસ એવા ગુણો છે જે દરેક યુવાન દ્વારા અનુકરણ કરવા યોગ્ય છે. તેમના જીવનનું સ્મરણ સ્વાભાવિક રીતે યુવાનોને જાગૃત અને પ્રેરણા આપતું રહેશે.

અશોકજીના વ્યક્તિગત અને જાહેર જીવનમાં કોઈ ભેદ નહોતો

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે અશોકજીના વ્યક્તિગત અને

જાહેર જીવનમાં કોઈ ભેદ નહોતો. તેમણે રાષ્ટ્ર માટે જીવવાના આદર્શને આત્મસાત્ કર્યો હતો અને તેમના વ્યક્તિગત જીવનને આ સિદ્ધાંત સાથે સંપૂર્ણપણે જોડી દીધું હતું. તેમણે સંગઠનાત્મક કાર્યને આધ્યાત્મિક સાધનાના સ્વરૂપ તરીકે સ્વીકાર્યું. તેમણે કહ્યું કે ફક્ત અશોકજીનું નામ યાદ રાખવું એ કાર્યક્રમનો હેતુ નથી. શતાબ્દી વર્ષ એ તેમના ગુણોને દરેક ઘર સુધી, ખાસ કરીને યુવાનો સુધી પહોંચાડવાનો પ્રયાસ છે. કેટલાક લોકો પૂછે છે કે શા માટે એવી વ્યક્તિની જન્મશતાબ્દી ઊજવવાની જરૂર છે જેણે ક્યારેય પ્રસિદ્ધિ માંગી નથી.

હું નમ્રતાપૂર્વક કહીશ કે કૃતજ્ઞતા ફક્ત એક ભાવના નથી; તે એક રાષ્ટ્રીય જરૂરિયાત છે. જન્મશતાબ્દી જરૂરી છે જેથી સમગ્ર દેશ અને વિશ્વભરના હિન્દુઓ અશોકજી પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરી શકે. જ્યારે કોઈ રાષ્ટ્ર અને સમાજ તેમના નાયકોને યાદ રાખતો નથી અને તેમના જીવન અને ઉપદેશોને યુવાનો સુધી પહોંચાડવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે એક વૈચારિક શૂન્યાવકાશ ઊભો થાય છે. જોવા માટે કોઈ આદર્શો નથી, અનુસરવા માટે કોઈ દિશા નથી અને પ્રેરણાનો કોઈ સ્રોત નથી. પછી લોકો હજારો કિલોમીટર દૂર સંસ્કૃતિઓમાં આદર્શો શોધવાનું શરૂ કરે છે. તેથી, સમાજમાં વૈચારિક શૂન્યાવકાશ ન સર્જાય, લોકો સમક્ષ યોગ્ય આદર્શો મૂકવામાં આવે અને અશોકજીનું જીવન દિશા અને પ્રેરણા પૂરી પાડે તે સુનિશ્ચિત કરવું ખૂબ જ જરૂરી છે. આ જ કારણ છે કે તેમની જન્મશતાબ્દી ઊજવવી અત્યંત મહત્ત્વપૂર્ણ છે.

અશોકજીએ ક્યારેય પોતાના જીવનકાળમાં પોતાના પ્રયાસોની પરિપૂર્ણતા જોવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કામ કર્યું નહીં

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે આજે આપણે હિન્દુત્વના સારને મૂર્તિમંત કરતી વિવિધ સેવા પહેલોના પ્રસ્તુતિઓ જોઈ, જેમાં સંત રવિદાસજી અને મહર્ષિ વાલ્મીકિજીના મંદિરોમાં પ્રાર્થના, પ્રયાગરાજમાં ગંગા આરતી, ગંગા સંરક્ષણ, ગૌમાતાની સેવા, રામ સેતુ ચળવળની સ્મૃતિ અને અયોધ્યામાં કૃત્રિમ અંગોના દાનનો સમાવેશ થાય છે. 11 શ્રી રામ-સ્તંભોનું ડિજિટલ ઉદ્ઘાટન પણ યોજાયું હતું. આ સ્તંભો મર્યાદા પુરુષોત્તમ શ્રી રામ દ્વારા તેમના વનવાસ દરમિયાન લેવામાં આવેલા માર્ગની યાદ અપાવે છે. એક પણ શબ્દ બોલ્યા વિના, આ સ્તંભો આવનારી પેઢીઓને રામ વનગમન માર્ગ અને શ્રી રામના ગુણોનો સંદેશ આપશે.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે રામ જન્મભૂમિ ચળવળના સંઘર્ષમાં પોતાને સમર્પિત કરનારા અશોકજી ભૂમિપૂજન કે મંદિર પૂર્ણ થતું જોઈ શક્યા નહીં તેનો અફસોસ છે. જોકે, તેમણે ક્યારેય પોતાના જીવનકાળમાં પોતાના પ્રયાસોની પરિપૂર્ણતા જોવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે કામ કર્યું નહીં. તેઓ હંમેશા કહેતા કે આ પેઢીઓ સુધી ચાલતો સંઘર્ષ હતો. તેમણે કહ્યું કે અસંખ્ય લોકો લડશે, ઘણી પેઢીઓ પસાર થશે, અને ત્યારે જ વિજય પ્રાપ્ત થશે. તેમણે કહ્યું કે અશોકજીનો આત્મા જ્યાં પણ હશે, તે અનુભવતો હશે કે 2014 માં દેશમાં જે પરિવર્તન આવ્યું તેનાથી શાસનની દિશા બદલાઈ ગઈ. પ્રધાનમંત્રી મોદી સત્તામાં આવ્યા પછી, માત્ર પાંચ વર્ષમાં સરકારી અવરોધો દૂર થઈ ગયા, અને પ્રભુ શ્રી રામનું ભવ્ય મંદિર રક્તપાત વિના બનાવવામાં આવ્યું. તેમણે કહ્યું કે આ માત્ર દેશ માટે શાંતિ અને સંતોષનો વિષય નથી, પરંતુ વિશ્વભરના શ્રી રામના તમામ ભક્તો માટે પણ છે.

હિન્દુત્વ પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધ રહેવું જોઈએ

કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે તેઓ અશોકજીના વિશ્વાસમાં સહભાગી છે કે રામમંદિરનું નિર્માણ ભારતની પ્રગતિ માટે એક નવો માર્ગ ખોલશે. તેમણે કહ્યું કે આપણા વિચારો, આપણી સંસ્કૃતિ, આપણો ધર્મ અને તેના ગુણો વિશ્વભરના લોકો સુધી પહોંચશે. તેમણે કહ્યું કે અશોકજી માનતા હતા કે હિન્દુત્વ પ્રત્યે પ્રતિબદ્ધ રહેવું જોઈએ કારણ કે સમગ્ર બ્રહ્માંડનું કલ્યાણ ફક્ત હિન્દુત્વના આદર્શોના આધારે જ શક્ય છે. તેમણે આશા વ્યક્ત કરી હતી કે દેશના યુવાનો આવનારી પેઢીઓ માટે અશોકજીના વ્યક્તિત્વ, જીવન, યોગદાન અને શબ્દોમાંથી મૂલ્યો અને પ્રેરણા મેળવતા રહેશે.

રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસ

2024 પહેલાં 100 માંથી 27 લોકો ભીષણ ગરીબીની ચપેટમાં હતા, આજે આ સંખ્યા ઓછી થતા થતા 100માં માત્ર 3થી પણ ઓછી રહી ગઈ છે – પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી

દુનિયાની આ સૌથી ઊંચી પ્રતિમા 'સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી', આ પ્રતિમાના નિર્માણમાં રહેલી પૂરા દેશની ભાગીદારી, આ જગ્યાની પોતાની અદ્‌ભુત આભા અને એકતા દિવસની અસાધારણ ઊર્જા અને પ્રેરણા, અહીં આવીને મન ગર્વ અને કૃતજ્ઞતાથી ભરાઈ જાય છે. ગર્વ આ મહાન રાષ્ટ્રના નાગરિક હોવાનો અને કૃતજ્ઞતા સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ પ્રત્યે, જેમણે આઝાદી પછી 550થી વધુ રિયાસતોને એક કરી. લોખંડી ઇરાદાઓ સાથે આ રાષ્ટ્રને એકતાના સૂત્રમાં પરોવ્યું.

એકતાનાં વિરાટ દર્શન

અહીં એકતા નગરમાં આજે ફરી એકવાર આપણને ભારતની એકતાનાં વિરાટ દર્શન થયા છે. આ વર્ષની રાષ્ટ્રીય એકતા પરેડ પણ અદ્‌ભુત રહી છે. આ પરેડ પોલીસ અને સુરક્ષાબળોના શૌર્ય અને સાહસને સમર્પિત છે. દેશની વિરાસત, દેશની આકાંક્ષાઓ, આજે આ બધું ઝાંખીઓના માધ્યમથી પણ દેશની સામે આવ્યું છે. એટલા માટે એકતા દિવસ હવે માત્ર આયોજનો સુધી સીમિત નથી. આ જન ભાગીદારીથી જન ગૌરવનો ઉત્સવ પણ બની ગયો છે. હું આ અવસર પર તમામ દેશવાસીઓને રાષ્ટ્રીય એકતા દિવસના અભિનંદન આપું છું. હું સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલના ચરણોમાં શ્રદ્ધાભાવ સાથે નમન કરું છું.

સરદાર પટેલ ભારતના ઇતિહાસનું એવું મહાન વ્યક્તિત્વ છે, જેના વિના આજના ભારતની કલ્પના પણ મુશ્કેલ છે. સરદાર પટેલે ભારતના વર્તમાન સ્વરૂપને ઘડ્યું છે. વિભાજન પછી પણ જેમણે હિમાલયથી હિંદ મહાસાગર સુધી ભારતને સુરક્ષિત રાખ્યું, એ સરદાર પટેલ જ હતા.

સરદાર પટેલ આ એટલા માટે કરી શક્યા, કારણ કે તે ભારતના ચરિત્ર અને ચેતનાથી પરિચિત હતા.

તે જાણતા હતા કે ભારતની વિવિધતા તેની બાધા નથી, તે જાણતા હતા કે ભારતની વિવિધતા તો તેની એકતાનો વાસ્તવિક આધાર છે. આપણે હજારો વર્ષોથી આ જ રીતે જીવતા આવ્યા છીએ. આપણે આ જ તાકાતથી પ્રગતિ અને સમૃદ્ધિના શિખરોને સ્પર્શ્યા છીએ.

સરદાર પટેલે ફરી એકવાર એ જ ભારતનો પાયો પ્રશસ્ત કર્યો. તેમણે દેશની ભૂગોળને જ એક ન કરી, તેમણે દેશને ભાવનાત્મક એકતાના સૂત્રમાં પણ પરોયો. ગુજરાતમાં સોમનાથ મંદિરના પુનર્નિર્માણ દ્વારા તેમણે રાષ્ટ્રના સાંસ્કૃતિક પુનરુત્થાનના પણ શ્રીગણેશ કર્યા.

આ વર્ષે એ મહાન કાર્યને પણ 75 વર્ષ પૂરાં થયાં છે. જે રીતે તમામ અત્યાચારીઓના ઇરાદાઓને ધ્વસ્ત કરતાં, એક હજાર વર્ષથી સોમનાથ મંદિરની ધ્વજા પતાકા પૂરા સ્વાભિમાનથી ફરકી રહી છે. એ જ આત્મગૌરવે આપણને 'સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ'ની પ્રેરણા આપી, અને આ વર્ષે દેશ આ પર્વને પણ એટલા જ ઉત્સાહથી મનાવી રહ્યો છે.

આજે રાષ્ટ્રીય એકતાનાં મોટાં-મોટાં અનુષ્ઠાનો, વૈશ્વિક મંચ પર ભારતનું વધતું કદ, આપણી આર્થિક પ્રગતિની આ તેજ રફ્તાર, અને કાશી વિશ્વનાથથી લઈને રામમંદિર સુધીનો પુનરુદ્ધાર, આજે દેશ જે દિશામાં આગળ વધી રહ્યો છે, એ રાહ આપણને સરદાર પટેલે બતાવી છે. અને આના માટે આ દેશ હંમેશાં-હંમેશાં તેમનો ઋણી રહેશે.

ગયા વર્ષે આપણે સરદાર પટેલની એક સો પચાસમી જયંતી મનાવી હતી. બે વર્ષો સુધી દેશમાં ઉત્સવોનું આયોજન થયું હતું. આપણે દેશ માટે મોટા સંકલ્પ લીધા હતા, તેમને પૂરા કરવાના શપથ લીધા હતા. અને, આજે જ્યારે આપણે સરદાર પટેલનો એક સો એકવનમો જન્મદિવસ મનાવી રહ્યા છીએ, તો આપણે સંતોષ સાથે કહી શકીએ છીએ, દેશે પોતાના સંકલ્પોને આટલા ઓછા સમયમાં પૂરું કરીને બતાવ્યું છે. આ બે વર્ષોમાં દેશે ઘણી અભૂતપૂર્વ ઉપલબ્ધિઓ હાંસલ કરી છે.

આજે ભારત પહેલાં કરતાં વધુ સુરક્ષિત છે

સરદાર પટેલના 150મા જન્મદિવસે, મેં અહીં જ તેમના ચરણોમાં ઊભા રહીને કહ્યું હતું, "જ્યાં સુધી દેશ નક્સલવાદ, માઓવાદી આતંકથી પૂરી રીતે મુક્ત થઈ જતો નથી, આપણે શાંતિથી બેસવાના નથી". અને, બરાબર એક વર્ષ પછી, આજે જ્યારે આપણે અહીં ઉપસ્થિત છીએ, દેશનો એ સંકલ્પ પૂરો થઈ ચૂક્યો છે. આજે દેશમાં નક્સલવાદની કમર ભાંગી નાખવામાં આવી છે. 2015 માં દેશના એક સો છવ્વીસ જિલ્લા વામપંથી ઉગ્રવાદથી પ્રભાવિત હતા. માર્ચ 2026 સુધી દેશમાં એવો કોઈ જિલ્લો રહ્યો નથી, જે હજુ પણ નક્સલવાદથી પ્રભાવિત હોય. દાયકાઓથી હિંસા અને લોહિયાળ સંઘર્ષથી પીડિત આ જિલ્લાઓ, હવે વિકાસની મુખ્ય ધારાનો હિસ્સો બની રહ્યા છે. આજે આ વિસ્તારોમાં રસ્તાઓનો વિસ્તાર થઈ રહ્યો છે, મોબાઈલ નેટવર્ક પહોંચી રહ્યું છે, શાળાઓ અને સ્વાસ્થ્યની સુવિધાઓ વધી રહી છે. જે યુવાનો સામે ક્યારેય અનિશ્ચિતતા હતી, તેમના માટે શિક્ષણ, રોજગાર અને આગળ વધવાની નવી તકો ખૂલી રહી છે. આ વખતે એકતા દિવસના આ આયોજનમાં, નક્સલ પીડિત વિસ્તારોના પરિવારો અહીં અતિથિ બનીને સામેલ થયા છે. હું તે બધાનું અહીં અભિવાદન કરું છું, તેમના ઉજ્જ્વળ ભવિષ્યની કામના કરું છું. હું આજે એ તમામ વીર જવાનોને પણ નમન કરું છું, જેમણે દેશના આ વિસ્તારોમાં શાંતિ સ્થાપિત કરવા માટે સર્વોચ્ચ બલિદાન આપ્યું છે.

આજે ભારત પહેલાં કરતાં વધુ સુરક્ષિત છે, આજે ભારત વધુ સંકલ્પિત છે, અને આનું એક મોટું કારણ, દેશવાસીઓનો વધેલો આત્મવિશ્વાસ છે. અને આત્મવિશ્વાસ, સિદ્ધિઓથી આવે છે, સરકાર અને વ્યવસ્થાની સંવેદનશીલતાથી આવે છે. આજે આવી જ એક મોટી રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિની ચર્ચા હું જરૂર કરવા માંગું છું.

ભારતમાં ગરીબી હટાવવાની વાતો, આઝાદી પછીથી જ ચાલી આવી રહી છે. ગરીબી હટાવવાના નામે વોટ માંગવામાં આવ્યા. પરંતુ દેશમાં ગરીબીની શું સ્થિતિ રહી, એ આપણે બધા જાણીએ છીએ. જેમણે ગરીબી હટાવોના નારા લગાવ્યા, એ ખુદ અમીર થતા ગયા. હાલતમાં બદલાવ આવવાનું શરૂ થયું, વીતેલા કેટલાંક વર્ષોમાં. હમણાં થોડા દિવસો પહેલાં જ વર્લ્ડ બેંકનો એક રિપોર્ટ આવ્યો છે. આ રિપોર્ટ જણાવે છે કે 2024 પહેલાંનાં 10-12 વર્ષોમાં, 50 કરોડ ભારતીયોએ ગરીબીને પરાસ્ત કરી છે. એટલે કે પહેલા જ્યાં 100 માંથી 27 લોકો, એક ચોથા ભાગથી પણ વધારે, 100 માંથી 27 લોકો

ભીષણ ગરીબીની ચપેટમાં હતા, આજે આ સંખ્યા ઓછી થતા થતા 100માં માત્ર 3 થી પણ ઓછી રહી ગઈ છે.

આજે દેશના લગભગ 100 કરોડ લોકોને સામાજિક સુરક્ષા કવચથી જોડવામાં આવ્યા છે

પૂરી દુનિયા માની રહી છે કે આ બહુ મોટી સિદ્ધિ છે. પરંતુ આ બધું થયું કેવી રીતે? આ બધું એટલા માટે થયું, કારણ કે છેલ્લાં 12 વર્ષોથી દેશ, ગરીબ કલ્યાણ, ગરીબોને સશક્ત કરવાને પ્રાથમિકતા આપી રહ્યો છે. આ 12 વર્ષોમાં, દેશને લીકેજ ફ્રી વ્યવસ્થા મળી. ડીબીટી (ડાયરેક્ટ બેનિફિટ ટ્રાન્સફર)ના માધ્યમથી દિલ્હીથી નીકળેલો એક-એક પૈસો ગરીબ સુધી પહોંચ્યો, મફત રાશને, મફત ઇલાજે, ગરીબોના ખિસ્સામાં પૈસા બચાવ્યા. કરોડો પાકાં ઘરોએ, કરોડો શૌચાલયોએ, ધુમાડામુક્ત રસોડાંએ, ગરીબનું જીવન સરળ બનાવ્યું. કરોડો લોકોને વીમાની સુરક્ષા મળી, જેણે સંકટના સમયમાં કરોડો ભારતીયોને બળ આપ્યું. 2014 પહેલાં દેશમાં 25 કરોડ લોકો પાસે પણ સામાજિક સુરક્ષા કવચ ન હતું. આજે દેશના લગભગ 100 કરોડ લોકોને સામાજિક સુરક્ષા કવચથી જોડવામાં આવ્યા છે.

આજે જ્યારે પૂરો દેશ સરદાર સાહેબને યાદ કરી રહ્યો છે, તેમને શ્રદ્ધાંજલિ આપી રહ્યો છે, તેમનો આત્મા આપણને જરૂર આશીર્વાદ આપતો હશે. આવા જ પ્રયાસોથી આપણે દેશમાં ગરીબી દૂર કરીને રહીશું, દેશને વિકસિત ભારત બનાવીશું.

દેશની એકતા, દેશની સ્થિરતાની, દેશની સફળતાની ગેરંટી છે

દેશની એકતા, દેશની સ્થિરતાની, દેશની સફળતાની ગેરંટી છે. અને આજે જેવી વૈશ્વિક અસ્થિરતામાં, એકતાનું મહત્ત્વ અને વધી ગયું છે. આપ સૌ જાણો છો, આજે દુનિયા અશાંતિની આગમાં સળગી રહી છે. આ સમય વીતેલા કેટલાક દાયકાઓનો સૌથી કઠિન સમય છે. વિશ્વમાં ઘણા દેશો વચ્ચે યુદ્ધ ફાટી નીકળ્યાં છે. મોટા-મોટા દેશોની અર્થવ્યવસ્થાઓ મુશ્કેલીઓથી ઝઝૂમી રહી છે. સંસાધનોનું સંકટ સતત વધતું જઈ રહ્યું છે. વૈશ્વિક પુરવઠા શૃંખલાઓ (ગ્લોબલ સપ્લાય ચેઇન્સ) વેર-વિખેર થઈ રહી છે. આવા સમયમાં ભારતની એકતા, આપણે ભારતવાસીઓની એકતા, આપણું બહુ મોટું સંઘબળ છે. કારણ કે આ જ એકતા આપણને બધા વાવાઝોડાઓમાંથી બહાર કાઢનારી છે.

વીતેલા મહિનાઓમાં આપણે દુનિયાને ઊર્જા સંકટથી ઝઝૂમતા જોયા છે! ઘણા દેશોમાં તો ડીઝલ પેટ્રોલની ખરીદી પર મર્યાદા સુધી લગાવી દીધી. ભારત માટે પણ કહેવામાં આવતું હતું, અહીં એટલી બધી વસ્તી છે. પેટ્રોલિયમનું ઉત્પાદન પણ અહીં થતું નથી. એટલા માટે, સૌથી મોટું સંકટ ભારત સામે ઊભું થશે. આ જ આશંકાઓ વચ્ચે ભારતવિરોધી તાકાતો પણ સક્રિય થઈ ગઈ હતી.

દેશે દિમાગી નક્સલીઓથી હંમેશાં સતર્ક રહેવાનું છે

આ શક્તિઓ સતત દેશમાં વિભાજનનાં કાવતરાંમાં લાગેલી છે. મા ભારતીનાં સંતાનોને અંદરોઅંદર વહેંચવાના અને લડાવવાનાં કુચક્ર રચવામાં આવી રહ્યાં છે. એક દાયકાથી અધિકની હતાશા અને નિરાશાના કારણે, આ લોકો હવે ખુલ્લેઆમ સામે આવી ગયા છે. કોણ વિદેશમાં ગુપ્ત રૂપથી કોને મળી રહ્યું છે, ભારતવિરોધી તાકાતો કોને સમર્થન આપી રહી છે, કોણ ભારતના દુશ્મનોની ભાષા બોલી રહ્યા છે, આપણે આ તમામ પેટર્નને ઓળખવી પડશે. આપણે એકજૂટ થઈને તેનો મુકાબલો કરવો પડશે. ખાસ કરીને, સોશિયલ મીડિયાનો જે રીતે હથિયારના તોર પર ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો છે, અફવાઓ ફેલાવવામાં આવી રહી છે, ભારતની છબીને ખરાબ કરવાની કોશિશો થઈ રહી છે, દેશવાસીઓએ સાથે મળીને આનાથી નિપટવું પડશે. આપણે સુદૂર વિસ્તારોમાં નક્સલવાદનો અંત કરી દીધો છે. પરંતુ, હજુ દિમાગી નક્સલનો ખતરો દેશની ઉપરથી ટળ્યો નથી. દેશે આ દિમાગી નક્સલીઓથી હંમેશાં સતર્ક રહેવાનું છે.

પરિસ્થિતિ ભલે ગમે તેટલી પણ કઠિન કેમ ન હોય, રાષ્ટ્રીય એકતાનો આ મહાયજ્ઞ, શક્તિ અને સમર્થ ભારતની આ સંકલ્પ યાત્રા, આપણે તેને રોકવા દેવાની નથી. આ દિશામાં આપણે હવે આટલાં મોટાં લક્ષ્યો પર કામ કરવાનું છે. આપણે દેશની સીમાઓને પૂરી રીતે સુરક્ષિત કરવાની છે. આપણે ઘૂસણખોરી અને વસ્તીવિષયક (ડેમોગ્રાફી)માં થઈ રહેલા બદલાવોને રોકવાના છે. આપણે સેક્યુલર સિવિલ કોડ (બિનસાંપ્રદાયિક દીવાની સંહિતા) તરફ પણ આગળ વધવાનું છે.

વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સ લોકાર્પણ બનાસકાંઠા

વૈશ્વિક અનિશ્ચિતતા વચ્ચે ખાતરની કિંમતોમાં ખૂબ ઉછાળો આવ્યો, પરંતુ ખેડૂતોને સમર્પિત આપણી સરકારે તેનો બોજ ખેડૂતો પર પડવા દીધો નથી - પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

દેશના કરોડો નાના ખેડૂતોના ખાતામાં પીએમ કિસાન સન્માન નિધિનો નવો હપ્તો

નવરાત્રીના થોડા જ દિવસો પછી મા અંબાની પાવન ભૂમિ પર આવવાનો અવસર મળ્યો છે. હું માં અંબાના ચરણોમાં પ્રણામ કરું છું. થોડી વાર પહેલાં અહીંથી માતૃશક્તિ માટે, બાળકો માટે, ખેડૂતો-પશુપાલકો માટે, અનેક પ્રોજેક્ટ્સનો શિલાન્યાસ અને લોકાર્પણ થયું છે. દેશના કરોડો નાના ખેડૂતોના ખાતામાં પીએમ કિસાન સન્માન નિધિનો નવો હપ્તો પણ પહોંચ્યો છે. હું ગુજરાતના લોકોને, દેશવાસીઓને, દેશભરના ખેડૂતોને ખૂબ-ખૂબ અભિનંદન પાઠવું છું.

એક તો મને ગુજરાતના અને બનાસકાંઠાના લોકો માફ કરે, મારે હિન્દી એટલા માટે બોલવું પડશે, કારણ કે દેશભરના લોકો આપણી સાથે કાર્યક્રમમાં જોડાયા છે, તો તમારી પરવાનગી છે ને કે હું હિન્દીમાં બોલું? શાબાશ.

આપણા ખેડૂતો, આપણા અન્નદાતા, વિકસિત ભારતના સૌથી મજબૂત સ્તંભોમાંના એક છે, અને આપણી સરકારે હંમેશાં ખેડૂતોના કલ્યાણને, ખેડૂતોને સશક્ત કરવાને પ્રાથમિકતા આપી છે. 2013-14ની સરખામણીમાં દેશનું કૃષિ બજેટ હવે 5 ગણાથી વધુ થઈ ગયું છે. પીએમ કિસાન સન્માન નિધિ, હવે કરોડો નાના ખેડૂતોના જીવનનો હિસ્સો બની ગઈ છે. આજે લગભગ 10 કરોડ ખેડૂતોના ખાતામાં 18 હજાર કરોડ રૂપિયાથી વધુની રકમ મોકલવામાં આવી છે. ગુજરાતના 50 લાખથી વધુ ખેડૂતોને પણ તેનો લાભ મળ્યો છે. તેમના ખાતામાં એક હજાર કરોડ રૂપિયાથી વધુ જમા થયા છે. અહીં બનાસકાંઠાના લાખો ખેડૂત પરિવારોના ખાતામાં પણ લગભગ 50 કરોડ રૂપિયા પહોંચ્યા છે.

પીએમ કિસાન સન્માન નિધિના લગભગ સાડા ચાર લાખ કરોડ રૂપિયા સીધા નાના ખેડૂતોનાં બેંક ખાતાંમાં

વીતેલાં વર્ષોમાં આપણી સરકારની નીતિઓને લીધે 50 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધારે ખેડૂતોને મળ્યા છે અથવા તેમની બચત થઈ છે, 50 લાખ કરોડ રૂપિયા. હું તમને ફક્ત પાંચ યોજનાઓનું ઉદાહરણ આપીશ. પીએમ કિસાન સન્માન નિધિના લગભગ સાડા ચાર લાખ કરોડ રૂપિયા સીધા નાના ખેડૂતોનાં બેંક ખાતાંમાં પહોંચ્યા છે.

વીતેલાં કેટલાંક વર્ષોમાં વૈશ્વિક અનિશ્ચિતતા વચ્ચે ખાતરની કિંમતોમાં ખૂબ ઉછાળો આવ્યો, પરંતુ ખેડૂતોને સમર્પિત આપણી સરકારે તેનો બોજ ખેડૂતો પર પડવા દીધો નથી. આના પર સરકારે લગભગ 16 લાખ કરોડ રૂપિયા ખર્ચ કર્યા છે. આપ લોકોને

ખાતર સસ્તું મળે, એટલા માટે તિજોરીમાંથી 16 લાખ કરોડ રૂપિયા આપવા પડ્યા છે જેથી આપ લોકો પર બોજ ન આવે. પહેલાંની સરકારો એમએસપી (MSP)ને લઈને પણ ખેડૂતોની છેતરપિંડી જ કરી રહી હતી, પરંતુ આ આપણી સરકાર છે, જેણે એમએસપીનો વાયદો પૂરો કર્યો છે. છેલ્લાં 12 વર્ષોમાં, ઘઉં અને ચોખા, આવા ખેડૂતોને એમએસપીના રૂપમાં 24 લાખ કરોડ રૂપિયા ખેડૂતોના ખાતામાં ગયા છે.

12 લાખ સોલર પંપ

આપણી સરકારે પીએમ ફસલ વીમા યોજનાનું એક ખૂબ મજબૂત સુરક્ષા કવચ ખેડૂતોને આપ્યું છે. આપણે કિસાન વીમા યોજના શરૂ કરી, મોટા પાયે શરૂ કરી. છેલ્લાં 10-12 વર્ષોમાં ખેડૂતોને પાક વીમાના વળતરમાં પણ 2 લાખ કરોડ રૂપિયાથી વધુ મળી ચૂક્યા છે. ખેતીને નુકસાન થયું, ત્યારે વીમાના રૂપમાં ખેડૂતો પાસે 2 લાખ કરોડ રૂપિયા પહોંચ્યા છે. આપણો સતત પ્રયાસ છે કે સિંચાઈ પર ખેડૂતનો ખર્ચ પણ ઓછો થાય, આમાં પીએમ કુસુમ યોજનાની ભૂમિકા સતત વધી રહી છે. આના અંતર્ગત, અત્યાર સુધી લગભગ 12 લાખ સોલર પંપ આપવામાં આવી ચૂક્યા છે. 12 લાખ સૂર્યઊર્જાથી ચાલતા પંપ પાણી કાઢવા માટે ખેડૂતોને આપવામાં આવ્યા છે, 12 લાખ પંપ. અને તેના કારણે વીજળીની જરૂરિયાત, ડીઝલની જરૂરિયાત બધું થઈ ગઈ. જો આ સોલર પંપ ન મળતા, તો 80 કરોડથી વધુ, 80 કરોડ લીટરથી, 80 કરોડ લીટરથી વધુનું ડીઝલ ખેડૂતોએ ખરીદવું પડતું. એટલે કે આમાં જે પૈસા લાગતા, તે આ લાખો ખેડૂતોની બચત થઈ. અને આનાથી, જે વધારાની વીજળી પેદા થઈ, તે અલગ. એક રીતે જોઈએ, તો ફક્ત આ પાંચ યોજનાઓ અથવા નિર્ણયોને કારણે દેશના ખેડૂતોને 50 લાખ કરોડ રૂપિયાના બરાબરની બચત પણ થઈ છે અથવા તો જમા થયા છે. 50 લાખ કરોડ રૂપિયાનો આંકડો બહુ મોટો છે. આ 50 લાખ કરોડ રૂપિયાએ દેશના ખેડૂતોની આવક વધારી છે, ભારતમાં ખેતીનું સામર્થ્ય વધાર્યું છે.

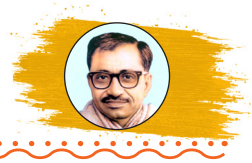
26 કરોડથી વધુ સોઇલ હેલ્થ કાર્ડ

ખેતી આપણા દેશની પરંપરા પણ છે, ખેતી આપણી સંસ્કૃતિ પણ છે, છેલ્લાં 12 વર્ષોમાં આપણી સરકારે ખેતીમાં વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજીનો પણ વ્યાપક સમાવેશ કર્યો છે. આપણે ખેતીને, પશુપાલનને વૈજ્ઞાનિકતા સાથે જોડ્યું છે. સોઇલ હેલ્થ કાર્ડ આનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. પહેલા ખેડૂતને એ શોધવામાં મુશ્કેલી થતી હતી કે તેના ખેતરને કયું ખાતર જોઈએ, કેટલા પ્રમાણમાં જોઈએ. સોઇલ હેલ્થ કાર્ડએ આ સમસ્યાનું સમાધાન કર્યું છે. આજે 26 કરોડથી વધુ સોઇલ હેલ્થ કાર્ડ દેશના ખેડૂતો પાસે છે. આનાથી ખેતીની પદ્ધતિઓમાં આધુનિકતા આવી છે. ખેડૂત માટે મોસમમાં થઈ રહેલો બદલાવ બહુ મોટો પડકાર છે. એટલા માટે, આપણો પ્રયાસ છે કે ખેડૂતને સતત બીજની નવી જાતો ઉપલબ્ધ થાય, જે બદલાતી આબોહવા અનુકૂળ હોય. વીતેલાં વર્ષોમાં બીજની લગભગ ત્રણ હજાર નવી જાતો ખેડૂતોને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી છે. પશુપાલન આપણી ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થાનું મહત્ત્વપૂર્ણ અંગ છે, આમાં આપણી બહેનોની બહુ મોટી ભાગીદારી છે. દાયકા દરમિયાન આપણે પશુપાલન અને ડેરી સેક્ટરમાં પણ વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજીના ઉપયોગ પર ભાર મૂક્યો છે. કારણ કે પશુની નસલ બહેતર હશે, તો દૂધનું ઉત્પાદન વધશે. હમણાં શંકરભાઈ કહી રહ્યા હતા કે ચાર ગાય જેટલું દૂધ મળે છે, આપણે ઇચ્છીએ છીએ કે એક જ ગાયથી તેટલું મળે. સમયસર રસીકરણ અને સારવાર મળશે, તો બીમારીથી થતું નુકસાન ઓછું થશે. પશુ સ્વસ્થ હશે, તો મારાં પશુપાલક ભાઈ-બહેનોની કમાણી પણ વધશે.

રાષ્ટ્રીય ગોકુલ મિશન

તમે રાષ્ટ્રીય ગોકુલ મિશન વિશે જાણો છો. આના અંતર્ગત દેશી નસલોના સંરક્ષણ અને વૈજ્ઞાનિક પ્રજનનને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી રહ્યું છે. બનાસકાંઠામાં બનેલું નવું રિસર્ચ સેન્ટર આ મિશનને વધુ મજબૂતી આપશે. અહીં ગીર, સાહીવાલ અને કાંકરેજ જેવી દેશી ગાયો અને મહેસાણા, મુર્રા તથા જાફરાબાદી જેવી ભેંસોની નસલોનું સંરક્ષણ થશે. સાથે જ, તેમની ગુણવત્તા વધારવામાં પણ બહુ મોટું કામ થશે. કાંકરેજ નસલ માટે તો દેશમાં પોતાની રીતની આ પહેલી સુવિધા છે. તેને એક ઉદાહરણથી સમજો, જો કોઈ ખેડૂત પાસે સારી નસલની ગાય છે, જે વધારે દૂધ આપે છે અને ઓછા ખર્ચમાં સ્વસ્થ રહે છે, તો તે ઇચ્છશે કે ગાયની આવનારી પેઢીમાં પણ આ ગુણ બનેલા રહે. IVF જેવી આધુનિક ટેક્નોલોજી

આમાં મદદ કરે છે. આનાથી સારી નસલના ગુણ આગળની પેઢી સુધી પહોંચવાની સંભાવના વધે છે. તેનો સીધો લાભ પશુપાલકને મળશે.

પશુઓને બીમારીઓથી બચાવવા પણ આપણી પ્રાથમિકતા છે. ખુરપકા અને મોંપકા (એફએમડી) બીમારીથી પશુઓની તબિયત અને દૂધનું ઉત્પાદન, બંને પર અસર પડે છે. એટલા માટે આપણે દેશભરમાં મફત રસીકરણ અભિયાન શરૂ કર્યું. અત્યાર સુધી લગભગ દોઢ સો કરોડ રસી પશુઓને લગાવવામાં આવી ચૂકી છે. 8 કરોડથી વધુ ખેડૂતોના પશુઓને મફત રસી લાગી છે. આનાથી પશુપાલકોનો, તેમનો જે ખર્ચનો બોજ છે, તે પણ ઓછો થયો છે.

આ પ્રયાસોની અસર દૂધ ઉત્પાદનમાં પણ દેખાઈ રહી છે. વર્ષ 2013-14 માં એક ગાય કે ભેંસ, તેનાથી સરેરાશ એક દિવસમાં 5 લીટરથી પણ ઓછું દૂધ મળતું હતું. આપ લોકોએ મને દિલ્હી મોકલ્યો તે સમયના આ સમાચાર છે. પાંચ લીટરથી પણ ઓછું દૂધ 1 દિવસમાં. આજે આ સરેરાશ વધીને લગભગ 8 લીટર થઈ ગઈ છે, આખા દેશમાં સરેરાશ 8 લીટર. ભારતમાં દૂધ ઉત્પાદનની ઉત્પાદકતા વધવાની ગતિ દુનિયામાં સૌથી ઝડપી છે. દૂધ ઉત્પાદનમાં ભારત દુનિયામાં નંબર વન છે. તેનો લાભ ગામડાંઓને મળ્યો, ખેડૂત પરિવારોની કમાણી વધી.

અમદાવાદ-મહેસાણા હાઇવે હવે ચાર લેનથી આઠ લેનનો થવા જઈ રહ્યો છે

આજે ગુજરાતના વિકાસ સાથે જોડાયેલા અનેક પ્રોજેક્ટ્સનો શિલાન્યાસ અને લોકાર્પણ થયું છે. આજે ગુજરાતને અમદાવાદ-વારાણસી સાબરમતી એક્સપ્રેસ ટ્રેન અને મહેસાણા-બેચરાજી-સાબરમતી મેમુ ટ્રેન, આ બે નવી રેલ સેવાઓ મળી છે, બહુ મહત્ત્વની બંને રેલ કનેક્ટિવિટી છે. આ ઉપરાંત, અમદાવાદ મેટ્રો સેવાઓનો પણ વિસ્તાર થઈ રહ્યો છે. આજે ગિફ્ટ સિટી (GIFT City) અને એરપોર્ટને જોડવા માટે મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સનો શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યો છે. અમદાવાદ-મહેસાણા હાઇવે હવે ચાર લેનથી આઠ લેનનો થવા જઈ રહ્યો છે. આજે ગુજરાતના બાળકો માટે 4 હજારથી વધુ આધુનિક આંગણવાડીઓનો પણ શુભારંભ થઈ રહ્યો છે. લગભગ 4 લાખ બાળકોને, સગર્ભા માતાઓને ફાયદો થશે.

આ યુદ્ધ આજે પણ ચાલી રહ્યું છે, પરંતુ મોદીએ ખેડૂતો માટે ખાતરની કમી ન થવા દીધી

વિકાસનો આવો દરેક પ્રયાસ ભારતને વિકસિત બનાવવા માટે છે. આજે દેશનો દરેક ખેડૂત, દરેક નૌજવાન, દરેક બહેન-બેટી વિકસિત ભારત બનાવવાના સંકલ્પ સાથે આગળ વધી રહ્યા છે. પરંતુ દુર્ભાગ્યવશ કેટલાક લોકોને આ સારું નથી લાગી રહ્યું, કેટલાક લોકોથી સેટ નથી થઈ રહ્યું. અને આ એવા લોકો છે, જે દેશને મુશ્કેલીમાં જોવા માંગે છે. દેશમાં સંકટ હોય, તો તેમને આનંદ મળે છે. જ્યારે દેશ પર સંકટ આવે છે, તો એમને ખુશી મળે છે.

આનું તાજું ઉદાહરણ ઈરાન અને તે ખાડી દેશોની આસપાસ ચાલી રહ્યું છે યુદ્ધ. ભારત, જ્યારે એકજૂટ થઈને તેનો સામનો કરવામાં જોતરાયેલું છે, ત્યારે આ લોકો અફવાઓ ફેલાવવામાં લાગેલા રહ્યા, અફવાઓ ફેલાવવામાં આવી, ખેડૂતોને ખાતર માટે ડરાવવામાં આવ્યા, ખાતર નહીં મળે, કતારો લગાવી દીધી આર્ટિફિશિયલ, વાતાવરણ બગાડી દીધું. બહેનોને ડરાવી દીધી, હવે ગેસ મળવાનો નથી, રસોઈ કેવી રીતે બનાવશો, બાળકો શાળાએ કેવી રીતે જશે. તેમનો પ્લાન દેશમાં અફરા-તફરી ફેલાવવાનો હતો, જેથી આ મોદીને બદનામ કરી શકે.

હું દેશના ખેડૂત બહેન-ભાઈઓને યાદ અપાવવા માંગું છું, મેં કહ્યું હતું, કે મોદી તમારી સાથે મજબૂતીથી ઊભો રહેશે. અને તમે જુઓ, આ યુદ્ધ આજે પણ ચાલી રહ્યું છે, પરંતુ મોદીએ ખેડૂતો માટે ખાતરની કમી ન થવા દીધી, ખાતર ઓછું ન પડવા દીધું. આ યુદ્ધના કારણે દુનિયામાં ખાતરની કિંમતો બહુ વધી ગઈ છે. ખાતર બનાવવા માટે જે કેમિકલ લાગે છે, તેની કિંમતો પણ બહુ વધી ગઈ. તેનો બોજ પણ સરકારે ખેડૂતો પર પડવા દીધો નહીં. દુનિયામાં ખાતરની યુરિયાની બોરીની દુનિયામાં ત્રણ હજારની કિંમત છે, આ બધો ભાર સરકાર પોતાના કંધા પર લે છે અને તમને 300 રૂપિયામાં આપે છે. ડીએપી ખાતરની કિંમત તો, દુનિયામાં પાંચ હજાર રૂપિયાથી ઉપર પહોંચી ગઈ છે. પરંતુ ભારતના ખેડૂતોને તે જ, તે જ બોરી, સાડા તેર સો રૂપિયામાં મળી રહી છે. દેશ આ મદદ એટલા માટે કરી રહ્યો છે, જેથી આપણો ખેડૂત સશક્ત થાય અને જીવન બહેતર થાય.

વિશ્વનાં રાષ્ટ્રોમાં અરાજકતા ઊભી કરીને પોતાના સ્વાર્થોની પૂર્તિ માટે સહાયક બની શકે તેવા પોતાના માણસોને ત્યાં સ્થાપિત કરવાનું ષડયંત્ર કરનારી શક્તિઓની રમતો બંધ થશે - શ્રી મોહનજી ભાગવત

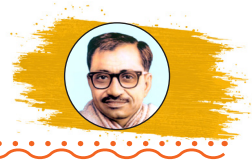

- કેપ્ટન શ્મિત મચ્છારને પોતાના પ્રાણોની બાજી લગાવીને મનુષ્યોના રક્ષણ માટે સ્વયંને સમર્પિત કરી દેવાની પ્રેરણા હિંદુ સ્વભાવે જ આપી છે.
- કેટલીક અણગમતી અથવા અણધારી ઘટનાઓ જેનો સંઘ સાથે ન તો કોઈ સંબંધ છે ન સમર્થન, તેને લઈને સંઘની સદ્‌ભાવના પર શંકા ઉત્પન્ન કરવાના પ્રયાસો પણ થતા રહે છે.
- રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ હિંદુ ભાવનાને જગાડીને સમગ્ર સમાજને એક સુસંગઠિત અને બળસંપન્ન સમાજ બનાવવા માટે કાર્ય કરી રહ્યો છે.

રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ, નાગપુર દ્વારા આયોજિત શ્રી વિજયાદશમી ઉત્સવ પ્રસંગે સંબોધન કરતાં પ. પૂ. સરસંઘચાલક શ્રી મોહનજી ભાગવતે કહ્યું કે આજે આપણે રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના શતાબ્દી સમારોહના સમાપન પ્રસંગે આયોજિત શ્રી વિજયાદશમી ઉત્સવ નિમિત્તે અહીં ભેગા થયા છીએ. આ વર્ષે સંત શિરોમણી રવિદાસજી મહારાજની 650મી જન્મજયંતી છે. સંત રવિદાસજીએ પોતાના ઉપદેશો અને જીવન દ્વારા આપેલી શિખામણ આજે પણ આપણા બધા માટે પ્રેરણાદાયક અને માર્ગદર્શક છે. આ વર્ષ બે મહાપુરુષો જેમણે પોતાના ધર્મની રક્ષા માટે પોતાના જીવનનું બલિદાન આપ્યું. તેમણે યાદ કરવાનું પણ છે. આર્યસમાજના શુદ્ધિ આંદોલનના પ્રણેતા સ્વામી શ્રદ્ધાનંદજીના બલિદાનને ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ થયાં છે. ઓડિશાના વનોમાં સ્વયં રહીને ત્યાંના સમાજની નિઃસ્વાર્થ સેવા કરી અને ત્યાં જ પોતાનું બલિદાન પણ આપ્યું એવા સ્વામી લક્ષ્મણાનંદ સરસ્વતીજી મહારાજની જન્મ-શતાબ્દી ચાલી રહી છે. જે સ્વની રક્ષા માટે આ મહાપુરુષોના બલિદાન થયા, તે જ આત્મબોધને સમાજમાં સ્વદેશી મેળાઓ દ્વારા જાગૃત કરવાનો પ્રયાસ કરનાર 'હિન્દુ મેળા'ના પ્રેરક અને પ્રવર્તક, બંગ ભૂમિના સ્વર્ગસ્થ શ્રીમાન રાજ નારાયણ બસુની પણ જન્મનું ૨૦૦મું વર્ષ ચાલી રહ્યું છે. મહાત્મા ફુલેજીની પણ ૨૦૦મી જયંતી ચાલી રહી છે.

સંઘનું કાર્ય પણ છેલ્લાં 100 વર્ષથી ભારતને આ જ સ્વ, અસ્મિતા અને સાંસ્કૃતિક ચેતનાના આધારે સંગઠિત અને બળસંપન્ન કરવા માટે ચાલી રહ્યું છે. આપણે આપણા દેશના બંધારણમાં પોતાને એક પ્રજા તરીકે, વિવિધતા છતાં ભાવાત્મક દ્રષ્ટિએ એકરસ સમાજ તરીકે, 'અમે ભારતના લોકો' એ રીતે સંબોધન કર્યું છે. તે ભાવનાત્મક બંધનને ઉત્તરોત્તર મજબૂત કરતા જવાનું માર્ગદર્શન પણ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં એ જ બંધારણના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોમાં રહેલું છે. વિશ્વનું સર્વોત્કૃષ્ટ તત્ત્વજ્ઞાન આપણી પાસે હોવા છતાં; આપણું વ્યવહાર વર્તન તેનાથી સાવ અલગ અને નીચલા સ્તરનું રહ્યું. આ જ કારણોસર જ અનેક સદીઓ સુધી

આપણે ગુલામી વેઠવી પડી. અનેક ભગીરથ પ્રયાસો અને બલિદાનોથી ફરી એકવાર એકતા અને પ્રગતિના માર્ગ આપણે પર આગળ વધી રહ્યા છીએ. દેશની સ્વાધીનતા માટે જેટલી તપસ્યા અને સમર્પણ થયું હતું, તેનાથી વધુ તપસ્યા અને સમર્પણની આવશ્યકતા હવે પડશે, આ વાત વર્તમાન પરિસ્થિતિ તરફ નજર કરીએ તો સ્પષ્ટ થઈ જાય છે.

સંઘ શતાબ્દી કાર્યક્રમો

શતાબ્દી નિમિતે સંઘની શાખાઓના અને સ્વયંસેવકોના સંપર્કના વિસ્તાર માટે કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. કાર્યક્રમોનો અત્યાર સુધી પ્રાપ્ત વૃત આ મુજબ છે -

- સંપર્ક અભિયાનઃ 4,61,527 ગામો અને 41,076 નગરીય વસ્તીઓમાં 10,19,88,511 ઘરોમાં સંપર્ક કરવામાં આવ્યો.
- પ્રબુદ્ધ નાગરિક ગોષ્ઠીઃ 1117 જિલ્લાઓમાં થયેલી ગોષ્ઠિઓમાં 4,26,497,નાગરિકો ઉપસ્થિત રહ્યા.
- સદ્‌ભાવના બેઠકઃ 5,036 તાલુકા સ્તરે સંપન્ન થઈ.
- હિન્દુ સંમેલનઃ 34,187 મંડળોમાં (મંડળ એટલે 8-10 ગામોનું સમૂહ) સંપન્ન થયા.
- યુવા સંમેલનોઃ 39,25,225 યુવાનો ઉપસ્થિત રહ્યા.

વિવેકપૂર્ણ આચરણની જરૂરિયાત

વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજીની પ્રગતિના કારણે તમામ પ્રકારની માહિતી અને સમાચાર માધ્યમો દ્વારા સૌને મળી રહે છે. નવી પેઢી એ માધ્યમો દ્વારા મળતી માહિતીનો યોગ્ય-અયોગ્યનો વિવેક કર્યા વિના જ તેનો સ્વીકાર કરી લે છે. તે પરિણામોનો નકારાત્મક અનુભવ મેળવ્યા પછી, તે દેશોએ તે માધ્યમો પર કેટલાક નિયંત્રણો લાગુ કર્યાં છે. આપણા પોતાના દેશમાં પણ, ખાસ કરીને 'OTT પ્લેટફોર્મ'ને લઈને, સમાજમાં આવી જરૂરિયાત અનુભવાઈ રહી છે. શાસન અને પ્રશાસને આ અંગે વિચાર કરવો જોઈએ.

સંતુલિત અને સર્વાંગી વિકાસ માટે એક દૃષ્ટિકોણ

નવા જ્ઞાન-વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનું સ્વાગત અને સ્વીકાર કરવો જોઈએ. પરંતુ એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે ટેકનોલોજી માત્ર એક સાધન છે. જો માત્ર ઉપભોગવાદી કે જડવાદી (ભૌતિકવાદી) દૃષ્ટિકોણથી વિકાસ થાય છે, તો સુખ-સુવિધા સાથે તેનાથી મોટું નુકસાન પણ વેઠવું પડે છે. તાજેતરમાં નેપાળમાં જે ભયંકર ત્રાંસદીનો સામનો કરવો પડ્યો, તેના મૂળમાં ક્યાંક ને ક્યાંક સમગ્ર હિમાલય ક્ષેત્રમાં જે અનેક દેશોમાંથી પસાર થાય છે, ત્યાં ચાલેલા એકતરફી વિકાસનું પરિણામ છે. વિકાસની સમગ્ર અને સંતુલિત દૃષ્ટિ નિર્માણ થવી અત્યંત આવશ્યક છે.

હિન્દુભાવ અને હિન્દુ સ્વભાવ એકતાનો આધાર

આપણા રાષ્ટ્રની ચેતના આ જ સનાતન દૃષ્ટિ છે, જેને આજે આપણે ભારતના લોકો સહિત સમગ્ર વિશ્વ હિન્દુ દૃષ્ટિના નામે ઓળખે છે. આધ્યાત્મિકતા, માનવતા અને વિશ્વબંધુત્વ જ આનાં લક્ષણો છે. ભારતમાં આ ભાવનું સ્વરૂપ ભારત પ્રત્યેની ઉત્કટ ભક્તિ, આપણા સૌ ભારતીયોમાં પોતાના સમાન પૂર્વજોની પરંપરાનું ગૌરવ તથા આદર્શ, અને ભારતના સનાતન સંસ્કૃતિનાં મૂલ્યો અનુસાર પોતાના જીવનનું ઘડતર કરતા જવું તે છે.

આપણા સૌ ભારતવાસીઓની એકતા - સ્વાભાવિક અને બિનશરતી

પોતીકાપણું, આત્મીયતાના અથવા સગા-સંબંધોમાં કોઈ શરતો નથી હોતી. આપણા સ્વાતંત્ર્ય-સેનાનીઓનું રાષ્ટ્ર પ્રત્યે આવું જ સંપૂર્ણ બિનશરતી સમર્પણ હતું, ત્યારે જ બ્રિટિશ સરકારને ભારત છોડવા માટે મજબૂર થવું પડ્યું હતું. રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘ આ જ હિંદુ ભાવનાને જગાડીને સમગ્ર સમાજને એક સુસંગઠિત અને બળસંપન્ન સમાજ બનાવવા માટે કાર્ય કરી રહ્યો છે. આ સ્વભાવ અને સંસ્કાર જ કેપ્ટન સ્મિત મચ્છારને પોતાના પ્રાણોની બાજી લગાવીને મનુષ્યોના રક્ષણ માટે સ્વયંને સમર્પિત કરી દેવાની પ્રેરણા આપે છે.

સદ્‌ભાવનાપૂર્ણ વ્યવહાર આવશ્યક

વિવિધ પંથ, પ્રાંત, ભાષા, જાતિ, ખાનપાન અને રીત-રિવાજોને માનનાર સમૂહોનો એક બહુરંગી અને એકજૂથ સમાજ છે. પરસ્પર વ્યવહારમાં, મન-વચન-કર્મથી સદ્‌ભાવના અને આપણાપણું હોવું જોઈએ અને દેખાવું પણ જોઈએ.

"કેટલીક અણગમતી અને/અથવા અણધારી ઘટનાઓ જેની સાથે સંઘનો ન તો કોઈ સંબંધ છે ન તો સમર્થન, તેને લઈને સંઘની સદ્‌ભાવના કે હેતુની પ્રામાણિકતા પર શંકા ઉત્પન્ન કરવાના પ્રયાસો પણ થતા રહે છે. સંઘના કાર્યનો આધાર શુદ્ધ સાત્ત્વિક પ્રેમ છે. સંઘનું કાર્ય સ્વયંસેવકોના સમર્પણ અને સેવા-પરિશ્રમના કારણે ચાલે છે.

ભારતે પોતાની શક્તિ અને સદ્‌નીતિના કારણે વિશ્વમાં ધીરે ધીરે પોતાનું સ્થાન બનાવ્યું છે. ભારતની આ પ્રકારની પ્રગતિના કારણે વિશ્વનાં રાષ્ટ્રોમાં અરાજકતા ઊભી કરીને પોતાના સ્વાર્થોની પૂર્તિ માટે સહાયક બની શકે તેવા પોતાના માણસોને ત્યાં સ્થાપિત કરવાનું ષડયંત્ર કરનારી શક્તિઓની રમતો બંધ થશે. આ વાસ્તવિકતાને આ આસુરી શક્તિઓ જાણે છે. તેથી ભારત જ તેમનો સૌથી બળવાન પ્રતિસ્પર્ધી તથા અંતિમ અને સર્વાધિક મહત્ત્વપૂર્ણ લક્ષ્ય છે. ભારત, હિન્દુ અને સંઘને કઈ રીતે તોડી શકાય (dismantling).

તેનો વિચાર કરીને યોજના બનાવીને તેઓ કામ કરે છે. આપણા આટલા મોટા સમાજમાં સમસ્યાઓ તો છે જ. વ્યવસ્થાની ખામીઓ પણ ઘણી બધી હશે. તેના કારણે આંદોલનો થવા સ્વાભાવિક જ છે. પરંતુ આંદોલન ઉકેલ આપવા માટે હોવા જોઈએ. અખંડ સમાજમાં આપણા કાર્યના કારણે કોઈ પણ પ્રકારનો અનબનાવ, દ્વેષ, તિરસ્કાર, ખેદ કે વિભાજન પેદા થવું જોઈએ નહીં, ભાવનાઓ ગમે તેટલી તીવ્ર હોય તો પણ આપણા કાયદાની મર્યાદામાં, બોલચાલ અને વર્તનના સભ્ય વ્યવહારના સંકેતોની મર્યાદામાં હોય, આ વાતનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.

સજગતાની આવશ્યકતા

સમાજ અને દેશને ચલાવવાની જવાબદારી આપણી પણ છે, કારણ કે આ દેશ અને સમાજ મારો પોતાના છે. પરંતુ જ્યારે આવી સ્થિતિ ન હોય અને આંદોલન રાજનીતિનું સાધન બની જાય, કોઈ વ્યક્તિ, સમૂહ અથવા વિચાર પ્રત્યે વિરોધી શત્રુભાવ લઈને ચાલે છે ત્યારે તેનો લાભ ભારતને દબાવવા ઇચ્છતી શક્તિઓ લે છે. મતભેદોને વધુ ઊંડા બનાવીને મનભેદ ઉત્પન્ન કરવા, સમસ્યાઓના પરિપ્રેક્ષ્યમાં અન્યાયગ્રસ્તતાની (victimhood) ભાવના ઉત્પન્ન કરવી વગેરે કરીને દેશની વ્યવસ્થાઓ પ્રત્યે અશ્રદ્ધા પેદા કરવી, અવ્યવસ્થા અને અરાજકતાનું વાતાવરણ ઊભું કરવું એ તેમની કાર્યપદ્ધતિ છે. "સ્પષ્ટ છે કે આવી ભેદભાવપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા ઊભા થતા ભ્રમ અને ગેરસમજથી બચીને આપણે આપણી પરસ્પર સદ્‌ભાવનાનું રક્ષણ કરવું પડશે.

એકતાનાં સૂત્રો પર દૃઢ રહો

જ્યારે લોર્ડ કર્ઝને બંગાળને હિંદુઓ અને મુસ્લિમોને અલગ કરવા માટે વિભાજિત કરવા ઇચ્છ્યું, ત્યારે એક ભૂમિ અને એક સમાજને સાંપ્રદાયિક આધારે વહેંચવાનો વિરોધ સમાજે મક્કમતાથી કર્યો, અને બ્રિટિશ સત્તાએ પોતાનો વિભાજનનો પ્રસ્તાવ પાછો ખેંચવો પડ્યો. એ જ એકતા અને દેશભક્તિના પ્રતીકરૂપે તે સમયે 'વંદે માતરમ્'નો ઉદય થયો. વિભાજન પરાસ્ત થઈ ગયું. 1947માં આવું કેમ ન થઈ શક્યું? કારણ કે આપણે અલગ દેખાઈએ છીએ, એટલે અલગ જ છીએ, આ વિચાર આપણને વિભાજિત કરીને એકબીજા સાથે લડાવતા રહેવા ઇચ્છનારાઓએ આપણા મનમાં ઠસાવી દીધો. આપણે આપણને એકતાના તાંતણે બાંધી રાખનારા પાયાઓને ક્રમશઃ નકારતા ચાલ્યા ગયા. આપણને તોડનારી આ માનસિકતાને ઉત્તેજન મળતું રહ્યું. દેશના ભાગલા પણ થઈ ગયા. બંગ ભંગ (બંગાળના ભાગલા)ના વિભાજનકારી કાવતરાને નિષ્ફળ બનાવનાર 'વંદે માતરમ્' આજે પણ એ જ એકતાની પ્રેરણા આપવામાં સમર્થ છે. તે આપણું રાષ્ટ્રગીત છે. તેને સ્વાભિમાનથી, ઊંચા અવાજે અને સંપૂર્ણ ગાવામાં કોઈપણ જાતનો સંકોચ કે વિરોધ હોવો જોઈએ નહીં.

ભારતની વૈશ્વિક જવાબદારી અને આપણી ફરજો

જે સમસ્યાઓના કારણે આજે વિશ્વ ત્રસ્ત અને આતંકિત છે, તેનું મૂળ કારણ જીવન પ્રત્યેના દૃષ્ટિકોણની અપૂર્ણતા છે. આપણી રાષ્ટ્રીયતાના સ્પષ્ટ સ્વરૂપને સમજીને તેને આત્મસાત્ કરી, એકતા અને ગુણવત્તાને જાળવી રાખીને, સંગઠિત પુરુષાર્થમાં લાગી જઈએ એ આવશ્યક છે. ધર્મતત્ત્વ દ્વારા વિકાસના માર્ગને સર્વાંગસંપૂર્ણ બનાવીને દુનિયાને સુખ અને શાંતિનો નવો રાહ ચીંધી શકે તેવા ભારતનું નિર્માણ કરવાનું છે. પંચપરિવર્તનની પહેલ તથા સ્વયંસેવકો દ્વારા ચલાવવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ આ જ પદ્ધતિથી વ્યક્તિને દેશસેવા અને દેશભક્તિના માર્ગે આગળ વધારે છે. પોતાના કાર્યના શતાબ્દી વર્ષના કાર્યક્રમો અને લક્ષ્યોને પૂર્ણ કર્યા પછી, સમાજની આ સંગઠિત, પુરુષાર્થી અને વિજયશાળી શક્તિનું નિર્માણ કરવા તરફ સંઘ આગળ વધશે.

લોકતંત્ર બચાવો - અરાજકતા હટાવો પદયાત્રાની તસવીરો

REGD. NO. GAMC 563/ 2024-26 VALID UP TO 31-12-2026 RNI NO. 38397/81 MANOGAT LICENCED TO POST WITHOUT PREPAYMENT NO.PMG/NG/077/2024-26 VALID UP TO 31-12-2026 PUBLISHED ON 10th & 25th OF EVERY MONTH AND PERMITTED TO POST AT AHMEDABAD UNACCOUNTABLE L1 ON 12/13/14 & 27/28/29th OF EVERY MONTH

શ્રી કમલમ્ ખાતે આયોજીત પ્રદેશ બેઠકની તસવીરો

Editor : Publishers :
Surendrabhai Motilal Patel
on Behalf of
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
Published From
Bharatiya Janta Party-Gujarat Pradesh
J. P. Chowk, Khanpur, Ahmedabad-380001.